

Bistriški Odmevi

glasilo Občine Ilirska Bistrica

junij 2019

št. 83

5300 izvodov

brezplačno

PREDSEDNIK VLADE NA OBISKU
PRI BISTRIŠKEM ŽUPANU

DAN ODPRTIH VRAT ZA
LJUBITELJE ŽIVALI

SERGIJ ŠLENC PREJEL DRŽAVNO
ODLIKOVANJE

Pred vami je junijska številka Bistriških odmevov, v kateri ponosno predstavljamo dobitnika državiškega odlikovanja prof. Sergija Šlenca. Avtor *Velikega italijansko-slovenskega slovarja in Velikega slovensko-italijanskega slovarja* se je uspešno posvetil povezovanju med italijanskim in slovenskim narodom. Njegov doprinos k jeziku in literaturi je prepoznal tudi predsednik Republike Slovenije Borut Pahor in ga nagradil z »medaljo za zasluge«. Uredništvo Bistriških odmevov se je udeležilo slavnostnega dogodka in na strani 4 si lahko preberete, kako se je odvijal.

Prebivalcem Knežaka in Bača se obeta izgradnja novega vodovoda, ki ga bo sofinanciralo Ministrstvo za obrambo RS. Nov vodovodni sistem bo omogočal boljšo preskrbo z vodo in občutno pripomogel k gašenju okoliških požarov.

Devetošolci, ki so nadpovprečno uspešno zaključili letošnje šolsko leto, so se zbrali v Domu na Vidmu, kjer so se srečali s bistriškim podžupanom Andrejem Batisto, ki jim je zaželel vse dobro na njihovi študijski poti in jih pozval, naj pridobljeno znanje unovčijo v svoji domači občini. 27 učencev je v dar prejelo *Monografijo Občine Ilirska Bistrica*, ki jih bo vedno spominjala na domači kraj.

Vse prebivalce Občine Ilirska Bistrica je razveselila novica, da so dela na povezovalni cesti med Šerčerjevo in Vilharjevo v polnem zamahu. Bistričani pa nestrpnost čakajo na dan, ko bo cesta tudi uradno odprta in bo promet preusmerjen na obvoznico. Takrat bo gibanje po svežem zraku veliko lažje za pešce in kolesarje, saj bo avtomobilski promet skozi mesto bistveno zmanjšan.

Na gradu Prem sta se v minulih dneh odvijali dve zanimivi noči: *Poletna muzejska noč* in *Kresna noč*. Vas zanima, kaj so za obiskovalce pripravili tokrat? Preberite si na straneh 22 in 23.

Veterinarji iz Veterinarske ambulante Vetrin so že drugo leto zapored uspešno pripravili dan odprtih vrat, na katerem so mladim obiskovalcem predstavili, kako pravilno in odgovorno skrbimo za naše hišne ljubljence. Vetrin so obiskale različne živali, naše uredništvo pa je najbolj zanimal lep, a malce plašen *britanec Giorgio*. Z veseljem smo se odzvali tudi na povabilo v Podstenje, kjer domuje *maine coone Hurikan* in raziskali, kako lepo raste.

Pred nami je čas dopustov. Zdravstveni dom nam je pripravil seznam odsotnosti zdravnikov za dvomesečno obdobje. Oglejte si ga in si pravočasno priskrbite recepte!

Drage občanke in občani!

Uredništvo Bistriških odmevov vam želi brezskrbne počitnice! Spočijte se in si naberte novih moči za vse zmage, ki so pred vami.

Tjaša Kaluža, odgovorna urednica Bistriških odmevov

Vaše prispevke za avgustovsko številko pričakujemo najpozneje do 15. avgusta 2019 na elektronski naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si

Vsa reklamna sporočila, plakate in vabila na delavnice nam pošljite v wordovih dokumentih, da se lahko lektorsko pregledajo.

AKTUALNO	
Predsednik vlade na obisku pri bistriškem županu	3
Sergij Šlenc prejel državno odlikovanje	4
Prebivalcem Bača in Knežaka se obeta nov vodovod	6
AKTUALNI PROJEKTI	
Zemljišča v industrijskih conah v občini Ilirska Bistrica so zelo zanimiva za vlagatelje	7
Kmalu otvoritev novega šolskega poslopja v Podgradu	8
Dolenje zasijale v novi podobi	10
Začetek gradnje nove povezovalne ceste v Trnovem	11
Že jeseni do Sviščakov po asfaltu	12
Križišče pri Špehu	13
OBČINSKI ODMEVI	
Kupi odpadkov, ki jih za seboj puščajo migranti, lahko nevarni za zdravje	19
TURIZEM	
Kulturno obarvana poletna muzejska noč	22
Grad Prem zasijal v soju kresne noči	23
ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV	
Dan odprtih vrat za ljubitelje živali	24
10 let vrtca Antonina	28
Licitacija krač v Podstenjah	34
SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE	
Prenovljeni prostori Doma starejših občanov Ilirska Bistrica	39
VGC Dom na Vidmu	42
Zdravstveni dom Ilirska Bistrica	44
KULTURA	
Skrivnostne krajine v Pavlovčevi galeriji	46
Presna pita avokado in limeta	49
ŠOLSTVO IN ŠPORT	
Vabljeni v Knjižnico Makse Samsa	50
Kšibov pomladni festival	55
12. Bistriški tek in 3. Milanja trail	56
NAPOVED DOGODKOV	
Koledar dogodkov	59
RAZVEDRILO	
Nagradna križanka Bistriških odmevov	60

Bistriški odmevi – glasilo Občine Ilirska Bistrica

Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **Odgovorna urednica:** Tjaša Kaluža | **Uredniški odbor:** Boštjan Primc, Adrijana Kocjančič, Špela Barba, Maja Uljan, Stanislav Zver, Anja Zidar in Nevenka Ujčić | **Sedež uredništva:** Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **E-naslov:** odmevi@ilirska-bistrica.si | **Lektoriranje:** Tamara Rojc | **Oblikovanje:** Ida Demšar, Design Demšar d.o.o. | **Grafična priprava in tisk:** PRESENT d.o.o., Dolenjska cesta 43, 1000 Ljubljana | **Naklada:** 5330 izvodov | **ISSN** 2536-2917 | Glasilo brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica. | Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Avtorica nepodpisanih člankov je odgovorna urednica. Prispevkov ne honoriramo. | **Fotografije:** Jože Opeka, Simon Špilar, Studio Avenir, Neva Macarol, Božidara Česnik, Vili Benigar, Tjaša Pecman Poles, Tanja Blažek, Maja Uljan, Stanko Škrab, Mateja Kakež, Tjaša Kaluža, Foto Atelje Maraž, DU Ilirska Bistrica, DSO Ilirska Bistrica, Klub zdravo življenje, RK Ilirska Bistrica, KŠIB, Likovno društvo Franceta Pavlovca, Literarno društvo Ilirska Bistrica, Knjižnica Makse Samsa, KŠIB, OŠ TT Knežak, OŠ Podgora Kuteževo, OŠ Jelšane, OŠ Dragotin Kette, Vrtec Antonina, KK Oldersi. | **Fotografija na naslovnici:** Tjaša Kaluža

PREDSEDNIK VLADE NA OBISKU PRI BISTRIŠKEM ŽUPANU

Predsednik vlade Republike Slovenije Marjan Šarec je napovedal večje število policistov na slovensko-hrvaški meji in izpostavil nakup nove tehnične opreme. Bistriški župan vidi določene izboljšave v varovanju meje, a izpostavlja problem bistvenega povečanja nezakonitih prehodov meje.

»Nikoli nismo rekli, da migrantskega problema ni. Ugotovili smo, da je potrebno okrepiti policijsko prisotnost in izvesti določene druge ukrepe, kot so: dodatni vojaški, nakup tehnične opreme, droni za nadzor meje in postavitve panelne ograje, kjer je to potrebno,« je dejal slovenski premier, ki je prepričan, da varovanje meje poteka v skladu s pričakovanji. Pohvalil je

delo policije pri pridržanju nezakonitih migrantov in poudaril, da gre za organiziran kriminal, zato je potrebno najprej onemogočiti delo sprevalcem.

Premier Šarec je zagotovil, da vlada trenutno ne razmišlja o vzpostavitvi sprejemno-registracijskega centra za migrante v Jelšanah in je to le možnost v primeru

ponovitve migrantskega vala iz leta 2015.

»Sprejemno-registracijski center bi bil že zgrajen, če občina ne bi reagirala. Glede na ukrepe občine in prebivalstva pa je država od tega odstopila,« je dejal bistriški župan Emil Rojc, ki je v nadaljevanju ocenil uspešnost sestanka za zaprtimi vrati:

»Pogovor je bil odkrit. Izpostavili smo naša stališča in probleme, ki so podobni kot v preteklosti. Minister Poklukar je pri nas že četrtič in v tem času so se izvedli določeni ukrepi na meji, a moram na žalost poudariti, da se je število nezakonitih prehodov meje od njegovega prvega obiska do danes podvojilo.«

Župan Rojc se je tudi strinjal, da se stvari le spreminjajo: »Varovanje je danes bistveno drugačno, kot je bilo pred enim letom. Žal pa je intenzivnost prehodov tako velika, da se ti učinki ne poznajo v takšni meri, kot bi se morali.« Hkrati je izpostavil nesprejemljivo dejstvo, da slovenski policisti varujejo italijansko mejo, za slovensko-hrvaško mejo pa naj bi jih bilo premalo.

PREDSEDNIK VLADE SI JE OSEBNO OGLEDAL VAROVANJE MEJE

Premier Marjan Šarec, ki je na Bistriško prišel v družbi notranjega ministra Boštjana Poklukarja in generalne direktorice policije Tatjane Bobnar, je s svojim spremstvom obiskal tudi Policijsko postajo Ilirska Bistrica, na terenu pa si je ogledal, kako potekata varovanje meje in video nadzor območja z droni. ●

SERGIJ ŠLENC PREJEL DRŽAVNO ODLIKOVANJE

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je prof. Sergiju Šlencu podelil »medaljo za zasluge« za izjemen prispevek k povezovanju med italijanskim in slovenskim narodom, predvsem na jezikovnem in literarnem področju.

»Najprej se zahvaljujem predsedniku Republike Slovenije gospodu Borutu Pahorju za izredno čast in vsem prisotnim, ki so me počastili s svojo navzočnostjo. Lepo je čuti, da sem naredil nekaj dobrega za svojo skupnost. Hvala vsem!« je na slovesnosti v Predsedniški palači dejal prejemnik visokega državnega odlikovanja, Bistričan Sergij Šlenc. Ob tej priložnosti sta mu iskreno čestitala tudi predsednik Državnega sveta Republike Slovenije Alojz Kovšca in ljubljanski podžupan Janez Koželj.

Med nagrajenci so bili tudi dr. Janko Kos, ki je prejel zlati red za zasluge za izjemni znanstveni in kulturni opus ter življenjsko delo na področju primerjalne književnosti, z redom za zasluge pa sta bila odlikovana tudi dr. Janez Gabričeljčič za izjemno zamisel o Rastoči knjigi in za njeno uveljavitev pri nas in v tujini ter dr. Ana Kranjc za velik prispevek k

razvoju izobraževanja odraslih v Sloveniji in drugje ter pri uveljavitvi Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje.

UTEMELJITEV MEDALJE ZA ZASLUGE

Sergij Šlenc se je rodil 21. novembra 1928 v Ilirski Bistrici. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je diplomiral iz nemškega in italijanskega jezika. Po diplomi je nekaj let poučeval slovenski in nemški jezik na osnovni šoli v Ilirski Bistrici, leta 1961 je bil imenovan za lektorja za sodobni italijanski jezik na Filološki fakulteti v Beogradu, leta 1973 pa je postal lektor za italijanski jezik na oddelku za romanistiko Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer je ostal do upokojitve leta 1989.

Ker je kot otrok, ki je odrasčal na zasedenem Primorskem, doživel italijanski fašizem in njegovo nasilno raznarodovanje, je že zgodaj spoznal, da je treba razlikovati

med italijanskim jezikom in italijansko literaturo ter zlorabami, ki so se sicer dogajale v tem jeziku, vendar so pomenile primitivno zanikanje italijanske kulture.

Pri svojem pedagoškem delu se je zato trudil - poleg italijanskega jezika in njegovih raznolikih izraznih možnosti - študente seznanjati tudi s širšo razsežnostjo italijanske kulture. Prizadeval si je pokazati, da je jezik odraz kulture, in da je mogoče prodreti vanjo ter spoznati njen polni obseg le s temeljitim in celovitim jezikovnim znanjem. Ob tem je hitro spoznal, da je zato potreben kakovosten in dovolj podroben in zanesljiv slovar sodobnega italijanskega jezika. V prepričanju, da je veliki slovar narodova izkaznica, ki ne kaže le njegove omike in odprtosti, temveč tudi zmožnost, da se postavi ob bok jezikom številčnejših narodov, se je lotil dela. Sprva je imel skromnejše ambicije, ki so razumljive, saj je delal sam, nato pa je ugotovil, da ne potrebujemo še enega običajnega, majhnega ali srednje velikega slovarja temveč pravi, veliki slovar italijansko-slovenskega jezika. Delal je z energijo in vizionarstvom piscev velikih slovarjev, kakršna sta bila Maks Pleteršnik in Fran Wiesthaler. Ob tem je treba poudariti, da slovarsko delo ne pomeni le zbiranja besed in iskanja njihovih pomenov v že obstoječih slovarjih. Pomeni predvsem branje različne leposlovne in strokovne literature, iz katere je mogoče povzeti pomen posameznih besed, njihovo aktualnost in uporabnost.

Sergiju Šlencu je z neumorno vnemo, ki je bila pogosto na meji človeških moči in po-

trpljenja družinskih članov, uspelo dokončati delo in Veliki italijansko-slovenski slovar je leta 1997 izšel pri Državni založbi Slovenije in bil drugič natisnjen leta 2001. Slovar ima okrog 90.000 gesel in podgeselskih iztočnic. Njegov poudarek je na sodobnem italijanskem jeziku, poleg vsakdanjih besed pa vsebuje tudi strokovno izrazje s področja naravoslovja, tehnike, ekonomije, humanistike, družboslovja in prava. Slovar podaja številne primere besednih zvez, rabe, pregovorov in rekov. Opogumljen z dokončanjem italijansko-slovenskega slovarja se je Sergij Šlenc lotil še Velikega slovensko-italijanskega slovarja. Delo ni pomenilo preproste preobrnitve italijansko-slovenskega slovarja, marveč samostojno delo iskanja ustreznih, besednih zvez, primerov neposredne in metaforične rabe ter drugo. Veliki slovensko-italijanski slovar je izšel leta 2006 in vsebuje več kot 100.000 gesel in podgesel. Besedišče slovarja zajema splošno, strokovno in znanstveno izrazje. V slovarju so pojasnjene tudi kratice in lastna, osebna ter zemljepisna imena, vanj pa je vključena tudi pogovorna in narečna raba besed.

Z obema slovarjema je Sergij Šlenc zgradil trden in trajen most med slovensko in italijansko kulturo ter s tem pomembno prispeval k naši jezikovni kulturi in zblizanju slovenskega in italijanskega naroda. Hkrati je zamejskim Slovencem, ki se šolajo v italijanskem jeziku, olajšal stik z zahtevnejšimi slovenskimi izrazi.

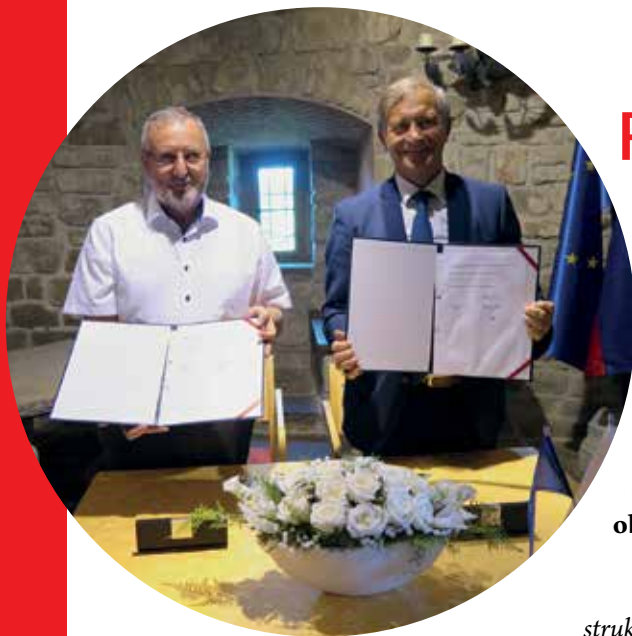
Poleg tega je s prevodi v italijanščino, npr. monografij o Ljubljani, umetniških spo-

menikih na Slovenskem, o slovenski obrti, o Plečniku itd., pomembno prispeval k prepoznavnosti slovenske kulture v italijansko govorečem okolju.

PROFESORJA ŠLENCA ŽE ODLIKOVALI ITALIJA IN DOMAČA OBČINA

Ob 53. obletnici razglasitve Republike Italije leta 1999 je prof. Sergij Šlenc na pobudo Nacionalne komisije za promocijo italijanske kulture v tujini iz rok veleposlanika Republike Italije v Sloveniji Massima Spinettija prejel nagrado »Za italijanska književna in znanstvena dela, ki so bila prevedena v slovenski jezik«. Ob občinskem prazniku, 4. junija 2002, mu je župan Občine Ilirska Bistrica Franc Lipolt v Domu na Vidmu podelil najvišje priznanje za življenjsko delo na področju jezikoslovja – zlato plaketo Občine Ilirska Bistrica. Ob obletnici zasnove italijanske zastave, januarja 2004, pa mu je predsednik Republike Italije Carlo Azeglio Ciampi podelil visoko italijansko odlikovanje Red zvezde italijanske solidarnosti, ki mu ga je izročil italijanski veleposlanik Daniele Verga. ●

PREBIVALCEM BAČA IN KNEŽAKA SE OBETA NOV VODOVOD

Ministrstvo za obrambo bo sofinanciralo izgradnjo vodovoda na relaciji Knežak-Bač, ki bo pomembno pripomogel k večji požarni varnosti na tem območju. Omenjeni projekt je del uspešnega dialoga med Ministrstvom za obrambo in Občino Ilirska Bistrica glede medsebojnega sodelovanja pri vlaganju v projekte lokalne javne infrastrukture zaradi obremenitve strelišča in vadišča Bač.

V idiličnem ambientu Viteške dvorane gradu Prem sta v petek, 14. junija, minister za obrambo Karl Erjavec in bistriški župan Emil Rojc podpisala dodatek k dogovoru o vlaganju Ministrstva za obrambo v lokalno javno infrastrukturo v skupni vrednosti 300.000 evrov, v zameno za obremenjenost cestne in komunalne infrastrukture na območju strelišča na Baču, ki je del Osrednjega vadišča Slovenske vojske (OSVAD SV) Postojna.

»Občina Ilirska Bistrica že več kot deset let uspešno sodeluje z Ministrstvom za obrambo na področju investicij v infra-

strukturo v Občini Ilirska Bistrica, predvsem v Krajevni skupnosti Knežak, ki se je sedaj razdelila na Knežak in Bač. Tukaj smo izvedli že vrsto koristnih projektov tako za občino kot tudi za Ministrstvo za obrambo. Zadnji velik projekt je bil izgradnja protipoplavnega mostu na Baču,« je vzorno sodelovanje med občino in državo izpostavil bistriški župan Emil Rojc.

VODOVOD BO IZBOLJŠAL POŽARNO VARNOST

»Predlani smo imeli na strelišču Bač velik požar, v katerem sta bila hudo poškodovana dva gasilca. Ta vodovod bi nedvomno močno olajšal gašenje in prepričan sem, da

ga bomo izpeljali po zastavljenem načrtu. Prepričan sem, da se bo to sodelovanje nadaljevalo, in da bomo zadovoljni tako na eni kot na drugi strani, kar je v dobrobit tako občine kot Ministrstva za obrambo,« je dejal župan Emil Rojc.

Zadovoljstva ob uspešnem dogovoru pa ni mogel skriti niti minister za obrambo Karl Erjavec, ki je prepričan, da bodo sredstva z Ministrstva za obrambo koristno uporabljena. Ministrstvo se zaveda, da uporaba vadišča v določeni meri vpliva na življenje prebivalcev v njegovi okolici, zato z dogovori o sodelovanju med ministrstvom in lokalno skupnostjo skuša ublažiti motnje, ki jih predstavlja delovanje OSVAD SV na tem prostoru, je še izpostavil minister. V skladu z vzpostavljenim zaupanjem bodo vaje izvedene tako, kot bo prej dogovorjeno. Minister za obrambo je ob tem še povedal, da je za celostno urejanje razmer na OSVAD SV Postojna ključno sprejetje državnega prostorskega načrta, s katerim bodo določeni tudi pogoji in normativi delovanja Slovenske vojske in zaveznikov, ki sodelujejo na vajah. Dodal je, da bomo še naprej vlagali v infrastrukturo in v zagotavljanje požarne varnosti. »Mislim, da je prav, da pomagamo občini, da dvignemo raven požarne varnosti, in vodovod je projekt, ki to dolgoročno zagotavlja,« je poudaril minister za obrambo Karl Erjavec.

Po uradnem delu srečanja si je minister Karl Erjavec v družbi župana Emila Rojca z zanimanjem ogledal celotno poslopje gradu Prem in se prepustil sproščenemu pogovoru o aktualni problematiki. ●

ZEMLJIŠČA V INDUSTRIJSKIH CONAH V OBČINI ILIRSKA BISTRICA ZELO ZANIMIVA ZA VLAGATELJE

7 zemljišč v industrijski coni Ilirska Bistrica Jug je dobilo nove lastnike. Širi se tudi industrijska cona Plama.

6 novih lastnikov zemljišč, vključno z 32,59 EUR, Občina Ilirska Bistrica pa Ipil, d. o. o., je za m² zemljišča odštelo je JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o.,

predala v last več kot 6000 m² veliko zemljišče. Polovica novih lastnikov zemljišč je že izkoristilo možnost uveljavljanja subvencije za nakup zemljišča po občinskem pravilniku.

Industrijska cona Plama se prav tako uspešno razvija, saj je lokalni podjetnik na kupljenem zemljišču že sezidal novo proizvodno halo; vse bolj pa se uveljavlja tudi industrijska cona Trnovo.

Občina Ilirska Bistrica je vsa tri omenjena zemljišča opremila s komunalnimi vodi. Oskrbo s požarno vodo bodo zagotavljali nadzemni požarni hidranti.

V omenjenih industrijskih conah se je vzpostavilo elektroenergetsko omrežje in uredila javna razsvetljava ter dostop do vseh parcel. Iz dovoznih cest so do posameznih parcel predvideni priključki, ki so usklajeni z zasnovo pozidave in ostalih funkcionalnih površin.

Izvajalec del za IC Ilirska Bistrica Jug je GODINA gradbeništvo in druge storitve, d. o. o., vrednost del pa znaša 888.206,63 EUR. Izvajalec za IC Trnovo je GINEX INTERNATIONAL gradbeni inženiring, d. o. o., vrednost del pa znaša 857.388,69 EUR brez DDV-ja. Dela, ki jih je v IC Plama opravilo podjetje GODINA gradbeništvo in druge storitve, d. o. o., pa so vredna 420.000 EUR. ●

PRIKAZ ZAPOLNJENOSTI EKONOMSKO-POSLOVNE CONE ILIRSKA BISTRICA

- meja območja cone
- že zasedene površine v coni
- na novo komunalno opremljene površine
- površine poslovne cone, ki niso predmet razpisa

KMALU OTVORITEV NOVEGA ŠOLSKEGA POSLOPJA V PODGRADU

Nova zgradba Osnovne šole Rudolfa Ukoviča Podgrad bo učence in njihove starše razveselila s 12 prostornimi učilnicami, vrtčevske otroke pa bodo pričakale 3 nove igralnice. Največja investicija Občine Ilirska Bistrica v šolstvu bo kmalu predana svojemu namenu, saj je projekt v zaključni fazi.

Šolska stavba bo zagotavljala ustrezne prostorske pogoje za izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti za vse učence šolskega okoliša. Zgradba omogoča enostavno prilagajanje novim potrebam in izvajanje pouka na različnih ravneh, tako da je delo možno opravljati v različnih skupinah in v skladu z interesi in zmogljivostmi učencev.

Projekt osnovne šole in vrtca v Podgradu je bil razdeljen na 2 fazi. Prva faza je zajemala izgradnjo otroškega vrtca in poslopja osnovne šole, druga faza pa je zajemala ureditev zunanjih manipulativnih površin.

V novem vzgojno-izobraževalnem objektu je 12 učilnic, ki bodo glede na demografske podatke in dejansko število otrok prilagojene normativu 24 otrok. Učilnice obsegajo okvirno 48 m² uporabne površine, učilnica za prvošolce pa bo imela urejen tudi igralni koti-

ček. Za zaposlene je urejenih 9 šolskih kabinetov.

Objekt osnovne šole ima centralni vhod, ki se v vetrolovu razcepi na vhod za 1. triletje in ločeno za 2. in 3. triletje. Vhoda za učence sta urejena skozi ločene garderobe, vhod za obiskovalce pa neposredno iz vetrolova v večnamenski prostor. Prostori uprave so v kletni etaži, kjer so urejene pisarne tehničnega osebja, prostor za strokovnega delavca in zbornica.

Centralna kuhinja in jedilnica sta urejeni v kletnih prostorih, večnamenski prostor pa je v pritličju objekta. Jedilnica in večnamenski prostor bosta služila tudi za potrebe vrtčevskih otrok.

V kletni etaži, ki je povezana s telovadnico, se nahajajo garderobe, sanitarije, kotlovnica, prostor za hišnika in čisti ter nečisti hodnik. Do telovadnice vodijo tudi zunanje stopnice, ki omogočajo dostop rekreativcem in obiskovalcem. V mansardi se nahaja strojnica, v dveh ločenih prostorih pa sta nameščena tudi klimata.

V otroškem vrtcu so 3 igralnice z zunanjimi terasami, večnamenski prostor in dva kabineta. En kabinet je namenjen strokovnemu delavcu, drugi pa vodi enote otroškega vrtca, ki organizacijsko deluje v sklopu osnovne šole.

Otroški vrtec ima ločen vhod in posebne garderobe ter sanitarije. Neposredno je povezan z večnamenskim prostorom, posebno stopnišče pa ga povezuje še s kuhinjo in jedilnico v kleti.

Vse etaže objekta povezuje osrednje stopnišče, osebno dvigalo pa omogoča dostop gibalno oviranim osebam v vse dele zgradbe.

Na makadamskem platoju ob starem otroškem vrtcu bo zgrajeno novo parkirišče s 21 parkirnimi mesti. Šolo pa bo s parkiriščem povezoval povezovalni pločnik.

Investicija znaša nekaj več kot 3 milijone EUR. Objekt bo predvidoma predan svojemu namenu v začetku novega šolskega leta. ●

PRENOVLJENO NOGOMETNO IGRIŠČE V PODGRADU

Novogradnja osnovne šole v Podgradu je zasedla tudi del nogometnega igrišča, zato se je ta del uspešno nadomestilo s širitvijo proti severozahodu, v dolžini 34 m. Ob igrišču se je prizidala tribuna iz armiranega betona. Razsvetljava, ki je nameščena na 15 m visokih drogih, bo učinkovito razsvetlila celotno igrišče.

Celotno površino igrišča 100 × 64 m se je zatravilo v skladu s tehnološkimi zahtevami za izvedbo travnatih športnih

igrišč. Na krajših straneh igrišča se je za obema goloma namestila lovilna mreža, ki je pritrjena na drogeve razsvetljave igrišča in sega do višine 10 m.

Za dostop na igrišče so se iz elementov žičnate ograje naredila štiri vrata za osebni prehod in dovoz na igrišče v širini 3 m.

Igrišče je osvetljeno z razsvetljavo, ki je nameščena na obodnih jeklenih drogih, za napajanje pa se koristi obstoječi električni priključek.

Na jugozahodni strani so se izven ograje zgradile armiranobetonske tribune za gledalce.

Na nogometnem igrišču pri OŠ Podgrad izvajalec del CPK, d. d., izvaja zaključna dela pri ureditvi osvetlitve igrišča in postavitvi lovilnih mrež. Igrišče bo v kratkem predano v uporabo. ●

NOVE PARKIRNE POVRŠINE PRI OSNOVNI ŠOLI PREGARJE BODO KMALU PREDANE SVOJEMU NAMENU

Zaposleni in starši, ki svoje otroke pripeljejo k pouku ali jih ob koncu šolskega dne odpeljejo domov, bodo lahko kmalu varno parkirali na sodobno urejenem parkirišču.

Parkirišče, ki je umeščeno nasproti šolskega igrišča Osnovne šole Rudija Mahniča - Brkinca Pregarje, bo razpolagalo s kar štirinajstimi novimi parkirnimi mesti, od katerih bo eno namenjeno gibalno oviranim osebam, urejen pa bo tudi cestni priključek na regionalno cesto Pregarje-Harije. Poleg parkirnih mest se bosta uredila še odvodnjavanje parkirišča in javna razsvetljava. Z izvedbo parkirišča se bo občutno izboljšala prometna varnost učencev in zaposlenih na šoli. Ker ne bo več potrebe po parkiranju pred šolo, se bodo na tem mestu pridobile dodatne površine za izvajanje športnih aktivnosti.

Za lepši izgled parkirišča in okolice vasi Pregarje je projektant predvidel zasaditev avtohtonih sadnih dreves sliv. Investicija je vredna 79.610,52 eur. Izvajalec Euro MB bo z deli predvidoma zaključil pred začetkom novega šolskega leta. ●

DOLENJE ZASIJALE V NOVI PODOBI

Vaščanke in vaščani Dolenj so upravičeno lahko ponosni na nov izgled njihovega kraja. Urejena glavna cesta, novo avtobusno postajališče, urejene površine za pešce in nova komunalna infrastruktura so občutno povečali prometno varnost v vasi.

680 metrov ceste skozi Dolenje, ki je del glavne prometnice med Ilirsko Bistrico in Jelšanami, je dobilo povsem nov izgled, ki je v skladu z evropskimi direktivami in standardi o varnosti v cestnem prometu.

Uporabnike javnega prevoza sta razveselili avtobusni postajališči z nadstrešnico, ki služita varnemu vstopanju na avtobus in sestopanju z njega.

Pešcem sta brezskrbno sprehajanje ob prometnici zagotovila pločnika, ki sta urejena na obeh straneh ceste. Prečkanje ceste vaščanom občutno olajša prehod za pešce, ki je umeščen v bližino avtobusnega postajališča, nova cestna razsvetljava pa bolje osvetljuje vozne površine in omogoča voznikom večjo preglednost nad vožnjo skozi naselje.

Investicija, ki sta jo financirala Ministrstvo za obrambo in Občina Ilirska Bistrica, je stala okrog 1,4 (1.405.271,95 Z

DDV) milijona evrov. Večinski del projekta je financirala država, okrog 34 % zneska celotne

investicije pa je prispevala Občina Ilirska Bistrica. ●

ZAČETEK GRADNJE NOVE POVEZOVALNE CESTE V TRNOVEM

Težko pričakovan zadnji del ceste, ki bo promet uspešno preusmeril iz centra mesta na obvoznico, bo močno razbremenil gnečo na bistriških cestah, ki je za krajane še posebej moteča v turistični sezoni.

Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo namerava urediti cestno povezavo med regionalno cesto R-404, odsek 1380 Ilirska Bistrica–Pivka, in glavno cesto G1-6, odsek 0342 Ilirska Bistrica (Trnovo). Namen izgradnje povezovalne ceste v Trnovem je razbremenitev prometa skozi Ilirsko Bistrico iz smeri Knežaka in preusmeritev prometa na novo obvoznico. Projekt zajema ureditev ceste, ki bo dolga 532.30 m in široka 6.50 m, in se bo pravokotno priključevala na Šercerjevo in na Vilharjevo cesto v Trnovem.

Na območju predvidene trase nove povezovalne ceste je sedaj makadamska pot širine 3.0 m, projekt pa predvideva ureditev povezovalne ceste in obeh priključkov, ureditev mostu in struge ter prometne signalizacije.

Na krožnem križišču Petrol bodo urejeni kanalizacija, hodnik za pešce in cestna razsvetljava, obnovljen bo prepust in odprt kanal, vzpostavljena pa bo tudi

kolesarska povezava na območju križišča in med Petrolom ter trgovino Eurospin.

Na krožišču pri soseski S-13 bodo urejeni vodovod, kanalizacija in cestna razsvetljava.

Vrednost investicije znaša 2,319.446,19 evrov, od katerih bo država odštela 1,476.848,34 evrov, Občina Ilirska Bistrica bo poravnala svoj del stroškov v vrednosti 555.615,05 evrov, Petrol, Slovenska energetska družba, d. d., pa bo primaknil slabih 286.982,80 evrov.

Izvajalec Ginex International, d. o. o., bo z deli zaključil predvidoma 270 dni po začetku del. ●

ŽE JESENI DO SVIŠČAKOV PO ASFALTU

Vse obiskovalce priljubljene izletniške točke ob vznožju Snežnika bo razveselila novica, da bo država jeseni asfaltirala še zadnji odsek makadamske ceste proti Sviščakom, kjer v prihodnosti nameravajo urediti kamp in parkirišče za avtodome.

Direkcija RS za infrastrukturo je konec lanskega leta pričela z izvedbo projekta asfaltiranja 6.965 metrov makadamske ceste RT-915, odsek 1376 Ilirska Bistrica-Grda Draga, od km 11,950 do km 18,915. V lanskem letu se je Občina Ilirska Bistrica z Direkcijo

Republike Slovenije za infrastrukturo dogovorila za posodobitev še zadnjega neasfaltiranega odseka makadamske ceste proti Sviščakom. Kot so povedali na Direkciji Republike Slovenije za infrastrukturo trenutno poteka škarpiranje brežine, nameravajo pa tudi sanirati oporne zidove, urediti nakladalne rampe za posekan les in namestiti jeklene varnostne ograje ter asfaltirati makadamsko vozišče.

Dogovor je bil realiziran 22. oktobra 2018, ko je bila podpisana pogodba v vrednosti 1.934.141,02 evrov med Direkcijo RS za infrastrukturo in izbranim izvajalcem – podjetjem CBE. Na direkciji ocenjujejo, da bodo dela zaključena do jeseni, ko se bodo po novem asfaltu z veseljem zapeljali vozniki avtomobilov, motoristi in kolesarji.

RAZVOJ TURIZMA NA SVIŠČAKIH

Asfaltirana cesta je ključnega pomena za razvoj Sviščakov kot ene od najpomembnejših turističnih destinacij v bistrski občini, saj nameravajo na idiličnem koščku narave pod Snežnikom, na nadmorski višini 1240 m, urediti turistični kamp in parkirišče za avtodome, neokrnjena narava snežniških gozdov pa ni privlačna le pomladi in poleti, ko jo obiščejo številni kolesarji in pohodniki, temveč ostaja tudi priljubljena zimska izletniška točka za zimske športne aktivnosti na prostem. ●

Pri izvedbi pločnikov in prehodov za pešce se bo skušalo vse predvidene elemente vklopiti v okvirje obstoječega križišča in cest, brez poseganja v robne

Nepregledno križišče pri Špehu bo tako postalo varno in urejeno, saj se bo učinkovito omejila hitrost tako na Gubčevi ulici kot v Vojkovem drevoredu, k večji varnosti pešcev pa bodo pripomogli

Izvajalec bo z deli predvidoma pričel v začetku meseca julija 2019. V proračunu za leto 2019 so v ta namen zagotovljena sredstva v višini 47.000 EUR. ●

REKONSTRUKCIJA MOSTU ČEZ POTOK POSRTEV

Prebivalcem, ki živijo ob potoku Posrtev, in obiskovalcem idilične narave se obeta nov most. Rekonstruiran most čez Posrtev bo zagotavljal ustrezno poplavno varnost, omogočal pa bo tudi varen prehod avtobusom in tovornjakom.

Vzdolž doline potoka Posrtev poteka lokalna cesta Rečica-Zarečje-Bubec-Posrtvica, ki v zgornjem delu doline predstavlja dostop do stanovanjskih objektov Čelje 40 in Zajelšje 30. Konstrukcija mostu, ki ga cesta prečka na tem območju, je v zelo slabem stanju, most je preozek in neustrezno opremljen za varen prehod vozil in pešcev. Iz hidravličnega

izračuna izhaja, da ima obstoječi most premajhen prost pretočni prerez in predstavlja hidravlično oviro, zato prihaja do prelivanja preko mostu in vozlišča ceste.

Projekt rekonstrukcije mostu čez Posrtev obravnava rekonstrukcijo mostu in ureditev odseka struge neposredno v območju mostu ter izvedbo nadvišanja

levega brega struge zaradi zagotavljanja ustrezne poplavne varnosti objektov dolvodno od mostu.

Za most na potoku Posrtev (pri Deklevi) je v teku razpis za izvajalca del. V proračunu so zagotovljena sredstva v višini 180.300,00 EUR, predvideni rok izvedbe dela pa je tri mesece od začetka del. ●

UREDITEV PROMETNICE GORNJI ZEMON–ŠENTJAK

Pot Gornji Zemon–Šentjak bo vezni člen med vasjo in gozdno cesto, ki gre od Dolenjskega potoka do Branjščka, in bo služila za prevoz lesa in kmetijskih proizvodov, kar bo pospešilo razvoj kmetijstva na tem območju.

Na zahtevo *Krajevne skupnosti Gornji Zemon* se je pristopilo k izdelavi načrta za sanacijo stare poti, ki je služila za povezavo med Gornjim Zemonom in Šentjakom, a se je sčasoma zarsala do te mere, da ni več primerna za vožnjo s traktorjem, zato se je izvršil posek grmovja in drevja ob celotni trasi, uredile pa so se tudi brežine in koritnice.

Omenjena pot poteka po stari poti z manjšimi korekturami in razširitvijo. Pot je makadamska in je namenjena prometu s tovornjaki in traktorji z največjo dovoljeno hitrostjo 40 km/h. Urejajo se tudi izogibalšča, saj bo promet potekal v obe smeri. Pot je dolga 3250 m.

Izvajalec del KOPKO, d. o. o., zaključuje z rekonstrukcijo javne poti Gornji Zemon–Šentjak. Dela se izvajajo pod nadzorom Zavoda za gozdove Slovenije - Območna enota Sežana, Krajevne enote Ilirska Bistrica in v tesnem sodelovanju s predstavniki vasi Gornji Zemon.

V proračunu za leto 2019 je v ta namen zagotovljenih 32.700,00 EUR. ●

VAŠKI DOM NA TOPOLCU

Topolčani so v neposredni bližini cerkve sv. Štefana dobili objekt, ki bo dobro služil potrebam vseh vaščanov.

Ideja o izgradnji vaškega doma na Topolcu se je porodila med vaščani pred približno štirimi leti, saj v vasi niso imeli primerne prostora za srečanja in sestanke s krajevno skupnostjo. V volilnem obdobju se je vedno pojavljal problem izbire primerne prostora za opravljanje državljske dolžnosti, zato je bila zamisel o izgradnji objekta, ki bi služil vsem vaščanom, logična izbira. Prvotno izbrano zemljišče ob kapelici se je izkazalo za manj primerno, zato so predstavniki vaškega odbora, ki je bil ustanovljen leta 2014, podali pobudo o izgradnji vaškega doma in se odločili, da bo nova stavba, ki bo služila ljudem,

stala v središču vasi, ob cerkvi, kjer je včasih stala Matjaceva domačija.

Leta 2014 so vaščani zavihali rokave. Po odstranitvi podirajoče se stavbe, odvozu več kot 1500 m³ materiala in čiščenju močno zaraščene površine so pričeli z gradnjo zidu, ki ločuje omenjeno parcelo od sosednjih površin. Dela so se lotili udarniško, se dopolnjevali in učinkovito prepletali modrost in znanje starejših vaščanov s sodobnejšimi idejami mlajše generacije.

Lani jeseni je bil po štirih letih dela in vloženi več kot 10.000 udarniških urah dom uspešno dokončan. Osrednji prostor objekta 17,5 m × 8 m predsta-

vlja prostoren večnamenski prostor z mizami in stoli, ki bo služil za sestanke, različna srečanja, druženja, obletnice in morebitno rekreacijo v notranjih prostorih. V domu se nahaja tudi velika in funkcionalna kuhinja, ki jo bodo v kratkem opremili s posodo in ostalimi kuhinjskimi pripomočki, ter sanitarije, ki so prilagojene invalidnim osebam. Na toplotno izoliranem podstrešju je velik prostor za shranjevanje, kjer bodo pospravljeni različni rekviziti.

Vaščane čaka še ureditev okolice objekta, ki bo zajemala asfaltiranje dvorišča in ureditev kotečka za igrala, kjer bi mladi lahko metala na koš in se družila ob športnih aktivnostih na prostem.

Za izgradnjo objekta so se koristila tekoča sredstva KS Topolc, večino denarja pa je prispevala Občina Ilirska Bistrica; nekateri vaščani pa so prispevali sredstva, ki so bila porabljena za plačilo malic delavcev. ●

ČEVLJARSKI MUZEJ V BRIVNICI »NA PLACU«

Bistriški Trg maršala Tita bo kmalu bogatejši še za eno muzejsko zbirko, ki bo privabljala turiste. Poleg obstoječega »Hodnikovega mlina« bo oživela »Čevljarska delavnica Ludvika Peršeta«, ki bo obiskovalcem podrobno predstavila omenjeno obrt.

Po smrti poznane čevljarja Ludvika Peršeta so svojci želeli, da njegove čevljarske delavnice ne bi načel zob časa, zato bo v mestnem jedru dobila svoj prostor etnološka zbirka z naslovom

Čevljarska delavnica Ludvika Peršeta. Skrbnik pregledne razstave bo Pokrajinski muzej Koper, enota Ilirska Bistrica, ki se bo zavzemal, da bo zbirka čim bolj podobna originalni delavnici, ki je

delovala na Gregorčičevi cesti. V zbirki bodo predstavljeni predmeti in orodje, ki ga je uporabljal Ludvik Perše pri svojem dragocenem delu, pa tudi drobci iz njegovega življenja.

Stavba na Trgu maršala Tita, v katerem je v 30. letih 20. stoletja dobila svoje mesto brivnica, bo tako v letošnjem letu dobila novo vsebino. Ker brivnica žal nima ohranjenega izvirnega oblikovanja notranjosti, niti originalne opreme, se je občina odločila, da zanjo poišče drugo primerno vsebino, ki bo obogatlila prostor. Brivsko obrt bo tako zamenjala čevljarska obrt.

Po ureditvi prostora bodo vanj premeščeni predmeti in orodje, ki jih je domači čevljar uporabljal pri svojem delu. Muzejska zbirka bo zaživela v prihodnjih mesecih, odprta pa bo po predhodnem dogovoru. ●

REKONSTRUKCIJA NADVOZA ČEZ ŽELEZNIŠKO PROGO NA MALI BUKOVICI

Obnovljen cestni nadvoz na Mali Bukovici bo omogočil nosilnost za vozila skupne mase do 10 ton.

Projekt rekonstrukcije nadvoza nad železniško progo na Mali Bukovici zajema ojačitev obstoječe jeklene konstrukcije in zamenjavo obstoječe lesene prekladne konstrukcije z novo montažno AB konstrukcijo.

Jeklena konstrukcija je v dobrem stanju in brez izrazitih korodiranih območij, saj se korozija pojavlja le lokalno in v omejenem obsegu. Sanacija jeklenih elementov je enostavna in se bo opravila s čiščenjem, nanosom osnovnega antikorozijskega premaza in prekrivnega nanosa.

Podporno konstrukcijo sestavljata krajna opornika in vmesna stebra. Krajna opornika sta ojačana z AB gredama. Konstrukcija je v dobrem stanju in ne kaže nikakršnih znakov dotrajanosti oz. posedkov. Vmesna opornika sestavljata temelj in montažna stena. Temelji krajnih opornikov in vmesnih stebrov so v dobrem stanju in niso potrebni sanacije. AB stebri pa so v slabem stanju zaradi

nezadostnega krovnega sloja armature na eni strani. Zaradi tega prihaja do od-

stopanja armature in korozije armature. Beton v spodnjem delu stebrov odpada. Po celotni višini stebra so očitni znaki nezadostnega krovnega sloja nad armaturo, saj je razporeditev armature vidna na betonski površini.

Za rekonstrukcijo cestnega nadvoza nad železniško progo Pivka – Reka v km 20+654,75 v naselju Mala Bukovica je v teku ponovni razpis za izbiro izvajalca del. V proračunu so v ta namen zagotovljena sredstva v višini 202.706,00 EUR. Predvideni rok izvedbe je tri mesece od uvedbe v delo. ●

VAŠ PARTNER, ZA VEČJO VARNOST NA CESTI Z NEVARNIM BLAGOM

ADR

- ▶ PREGLEDI VOZIL
- ▶ PREIZKUSI CISTERN
- ▶ USPOSABLJANJE VOZNIKOV
- ▶ VARNOSTNI SVETOVALEC PRI PREVOZU NEVARNEGA BLAGA
- ▶ KONTROLA TAHO IN OH

- ▶ TEHNIČNI PREGLEDI
- ▶ REGISTRACIJA VOZIL
- ▶ ZAVAROVANJE VOZIL
- ▶ PREPISI VOZIL
- ▶ CEMT PREGLEDI

- ▶ PREGLEDI GASILNIKOV

modra številka

080 80 19

TIB STORITVE d.o.o., Šercerjeva 17, 6250 Ilirska Bistrica

info@tib-storitve.si

www.tib-storitve.si

NOVA ČISTILNA NAPRAVA V ŠEMBIJAH BO RAZVESELILA OKOLIŠKE PREBIVALCE

Pokvarjeno čistilno napravo v Šembijah bo v kratkem zamenjala nova, okolju prijazna čistilna naprava, ki bo učinkovito očistila odpadno vodo.

Postopki za biološko čiščenje odpadnih voda temeljijo na procesih, ki se dogajajo v naravnem okolju, zato je potrebno pri postopkih za biološko čiščenje odpadnih voda zagotoviti enake pogoje kot pri procesih, ki jih srečujemo v naravi.

Nova čistilna naprava v Šembijah bo prečistila komunalno odpadno vodo do stopnje, da bo ta ustrezna za izpust v naravno okolje. Zasnovana je tako, da obratuje samodejno in potrebuje minimalno energijo za obratovanje, vzdrževanje naprave pa ni zahtevno. Očiščena voda, ki bo iztekala iz tako zasnovane biološke čistilne naprave, bo ustrezala zahtevam iz Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode.

Čistilna naprava bo obratovala avtomatsko, saj bo vodena s pomočjo mikroprocesorja. Na mikroprocesor bo priključen GPRS modem, preko katerega se bo vizualizacija prenašala na dislociran računalnik.

Izvajalca del sta CID – čistilne naprave, d. o. o., in Godina, d. o. o. Investicija, ki je vredna 190.000 EUR, bo predvidoma zaključena v prihodnjih mesecih. ●

SANACIJA ZAPRTE DEPONIJE V JELŠANAH

Kompleks bivše deponije za mešane komunalne odpadke v Jelšanah obsega 14.970 m površine in je ograjen s kamnitim zidom in žično ograjo. Okoli odlagališča poteka vzdrževalna cesta, dovoza na odlagalno polje sta speljana z jugozahodne in vzhodne smeri. Odlagališče nenevarnih odpadkov Jelšane je začelo z obratovanjem leta 1975. 31. 1. 2013 pa se je prenehalo z odlaganjem odpadkov na omenjenem odlagališču.

Cilj projekta sanacije deponije je izvesti dolgoročni plan upravljanja na območju odlagališča, ki bo podlaga za prihodnje aktivnosti in morebitne investicije na tem območju.

Na območju bivše deponije v Jelšanah je potrebno izvesti vse potrebne

ukrepe v skladu zahtevami Uredbe o odlaganju odpadkov (Ul. RS 61/11) – vključno s prekrivnim tesnjenjem odprtih površin odlagališča. Pred izvedbo prekrivnega tesnjenja se je primerno obdelalo vrh in brežine odlagališča ter uredilo naklone do končnih kot in

zagotovilo, da so se brežine na samem vrhu odlagališča uredile z minimalnim 5 % naklonom. Za preprečevanje erozije brežin zaradi vremenskih vplivov se je izdelalo sistem za odvodnjavanje meteorne vode z betonskimi koritnicami, hudourniškimi kanaletami in povezovalnimi cevovodi ter jaški.

Obstoječe in dodatno potrebne nove plinjake se na projektiranih končnih kotah uredi kot »biofiltre« v sistem pasivnega odplinjanja, ki preprečuje nastajanje neprijetnega vonja na odlagališču in okolici. Za zaključek projekta je predvidena tudi rekultivacija območja celotnega telesa odlagališča, ki se travirajo, tako da ne izstopa iz okoliškega terena.

Izvajalec sanacijskega postopka bivše deponije v Jelšanah je GRAFIST, d. o. o., vrednost del pa znaša 144.679,73 EUR. ●

JAVNA TRŽNICA ZNOVA POD OKRILJEM BISTRIŠKE KOMUNALE

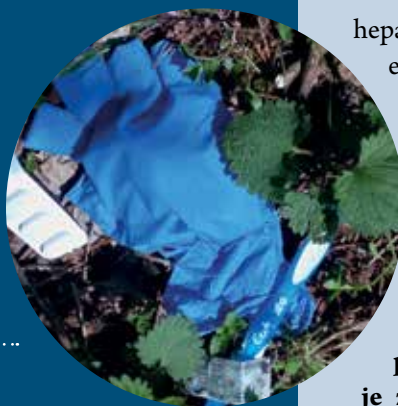
21. junija 2019 je bila v Uradnem listu RS 39/2019 objavljena »Sprememba tržnega reda javne tržnice v Občini Ilirska Bistrica«. Poglavitna

sprememba je, da bo upravljanje tržnice ponovno prešlo pod okrilje Javnega podjetja Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o.. Vse zainteresirane vabimo, da se

glede najema hiške na javni tržnici Ilirska Bistrica obrnete na JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o. **Cenik je objavljen na spletni strani Občine Ilirska Bistrica.**

Za uporabo tržnice je potrebno poklicati najkasneje **dan prej med 8.00 in 12.00** na JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o.. Najem stonjic je mogoč po popolnitvi prodajnih hišk. ●

KUPI ODPADKOV, KI JIH ZA SEBOJ PUŠČAJO MIGRANTI, LAHKO NEVARNI ZA ZDRAVJE

Migranti za seboj puščajo smeti, ki predstavljajo zdravstveno tveganje za lokalno prebivalstvo, zato Občina Ilirska Bistrica svoje občanke in občane poziva, naj se odpadkov ne dotikajo in naj njihovo odstranjevanje prepustijo posebej za to usposobljeni ekipi iz JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o.

hepatitisu A in B ter tifusu. Omenjena ekipa bo na terenu ustrezno ločila odpadke, med katerimi prevladujejo oblačila, obutev, nahrbtniki, spalne vreče in sanitetni material, in jih prepeljala k prevzemnikom odpadkov.

Občina Ilirska Bistrica svoje občanke in občane vljudo prosi, naj poskrbijo za svoje zdravje in morebitne lokacije novih odpadkov sporočijo na telefonsko številko 05-71-12-300 ali na elektronski naslov obcina.ilirska-bistrica@ilirska-bistrica.si ter čiščenje smeti prepustijo usposobljeni skupini! ●

Migranti z Bližnjega vzhoda in iz Afrike, ki prečkajo našo mejo, prihajajo z različnih območij konfliktov; njihovo zdravstveno stanje pa je še dodatno načeto zaradi dolge poti in slabih higienskih razmer, zato obstaja verjetnost, da se pri neposrednem stiku s kontaminiranimi odpadki (uporabljeni povoji in rokavice) lahko pojavi tveganje za širjenje nalezljivih bolezni. Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje navajajo pojav naslednjih bolezni: črevesne okužbe, hepatitisa A, tifusa, tuberkuloze, različnih virusnih prehladnih obolenj in nekaterih kožnih bolezni, kot so garje in ušivost.

JP Komunala Ilirska Bistrica je v ta namen usposobila posebno ekipo delavcev, ki so bili preventivno cepljeni proti

Občina Ilirska Bistrica v sodelovanju z RRA Zeleni kras, d. o. o., nudi svojim občanom vrsto podpornih storitev:

- **brezplačno svetovanje** (oblikovanje ali izvedbo vaše podjetniške ideje, pomoč pri vzpostavitvi poslovanja, iskanje potrebnih finančnih virov (povratnih in nepovratnih) in podobno),
- **pripravo poslovnih načrtov in/ali vlog za javne razpise** z različnih področij, pri čemer Občina Ilirska Bistrica subvencionira 70 % cene in zgolj 30 % plača prijavitelj.

Za več informacij se obrnite na **RRA Zeleni kras, d. o. o.**, Prečna ulica 1, Pivka.
e-mail: jana@rra-zk.si, 05 721 22 48 ali marinka@rra-zk.si, 05 721 22 33 ●

POPRAVEK

V članku »Sonja Prosen« – *Flower art*, ki je bil objavljen v aprilski številki *Odmevov*, je bila objavljena napačna avtorica prispevka. Pravilno je: RRA Zeleni kras, d. o. o., Tadeja Pecman Penko.

Za napako se iskreno opravičuje.

Uredništvo

SOFINANCIRANJE OBRESTI PODJETNIŠKIH KREDITOV NA OBMOČJU PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE 2019

RRA Zeleni kras, d. o. o., tudi v letu 2019 v sodelovanju z občinami Primorsko-Notranjske regije objavlja javni razpis za sofinanciranje obresti podjetniških kreditov za leto 2019 na območju Primorsko-Notranjske regije.

VIŠINA SREDSTEV

Skupna višina odobrenih sredstev za posamezen kredit ne sme znašati **manj kot 100 EUR in ne več kot 1600 EUR oz. 75 % vseh plačanih obresti za posamezno vlogo**. Vsak upravičenec lahko odda največ 3 vloge. **Upravičeni stroški** do sofinanciranja po razpisu so nastale in plačane obresti od **1. 10. 2018 do 30. 9. 2019**.

Rok za oddajo vloge je **18. 10. 2019**.

UPRAVIČENCI

Na razpis se lahko prijavijo mikro in mala podjetja, samostojni podjetniki in fizične osebe z registrirano dopolnilno dejavnostjo po zakonu o gospodarskih družbah in socialna podjetja,

ki so registrirana v skladu z veljavnim *Zakonom o socialnem podjetništvu* in prihajajo iz: **Občine Bloke, Občine Cerknica, Občine Ilirska Bistrica, Občine Loška dolina, Občine Pivka in Občine Postojna**.

RAZPISNA DOKUMENTACIJA

Povabilo, vloga in priloge so objavljene na spletni strani RRA Zeleni kras, d. o. o.

Dodatne informacije dobite na:

- elektronskem naslovu: ziva@rra-zk.si,
- telefonski številki: 05 721 22 40 (Živa Ložar),
- sedežu RRA Zeleni kras, d. o. o., Prečna ulica 1, 6257 Pivka. ●

SLAVNOSTNI SPREJEM ODLIČNJAKOV PRI PODŽUPANU

27 odličnih devetošolcev iz OŠ Toneta Tomšiča Knežak, OŠ Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica, OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica, OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad, OŠ Podgora Kuteževo in OŠ Jelšane se je v Domu na Vidmu udeležilo slavnostnega sprejema, ki ga tradicionalno pripravijo ob zaključku leta. Letošnji nadpovprečni učenci so: Gašper Šajn, Vid Blažek, Ina Sedmak, Ajda Tomažinčič, Jernej Smerdel, Špela Čekada, Eva Zevnik, Ana Samokec, Toni Žele, Maj Seketin Primc, Maja Volk, Tjaša Žolger, Agnes Kresevič, Ana Kompan, Erna Štemberger, Sara Počkaj, Laura Kresevič, Zarja Ljubič, Sara Logar, Zoja Keuc, Manca Frank, Timotej Krebelj, Jan Prosen,

»Veseli me, da vas lahko danes pozdravim in vašo generacijo pospremim v svet. Z vašimi uspehi v osnovni šoli ste dokazali, da ste sposobni, bistroumni, in da znanje, ki ga imate, lahko le še nadgrajujete. Zavedajte, da za vas gojimo velika pričakovanja tako v nadaljnjem izobraževanju kot v nadaljnjem življenju. Svetujem vam, da z nadaljnjem izobraževanjem poskusite tudi v tujini, kjer boste pridobili nova znanja in nov krog prijateljev. Na ta način boste svoja znanja in osebna poznanstva učinkovito oplemenitili, vendar pa nikoli ne pozabite, od kod prihajate in kdo vam je podaril osnovna znanja in vrednote. S ponosom povejte, da prihajate iz naše občine, po zaključku vašega izobraževanja pa resnično upam in si močno želim, da bi se v čim večjem številu vrnili nazaj in v svojem kraju delili svoja znanja ter bogate izkušnje novim generacijam, saj boste s tem pripomogli k razvoju našega kraja. Iskrene čestitke za vaš uspeh in srečno na nadaljnji poti!« je v svojem nagovoru nadarjenim mladim zaželel podžupan Občine Ilirska Bistrica Andrej Batista.

Manca Jaksetič, Sara Vrh, Kristina Rolih in David Studen.

Mlade, ki so svoje osnovnošolsko izobraževanje zaključili z odličnim uspehom, čaka dolgo in vroče poletje brez skrbi, saj so se z nadpovprečnim uspehom z lahkoto vpisali na zelene gimnazijske in srednješolske programe.

Srečanje odličnih učencev, njihovih ravnateljev in podžupana Andreja Batiste je minilo v znamenju prijet-

nega druženja in sladkanja z okusno torto. Podžupan Andrej Batista je uspešnim devetošolcem za spomin na ta edinstven dogodek v življenju podaril *Monografijo Občine Ilirska Bistrica*, ki bo mlade spominjala na njihov dom in korenine.

Čestitkam mladim, ki so z odliko zaključili osnovnošolski program, se pridružuje tudi uredništvo Bistriških odmevov in jim želi, da bi znali izbrati prave poti do uresničitve svojih ciljev! ●

KULTURNO OBARVANA »POLETNA MUZEJSKA NOČ« NA GRADU PREM

Tretja sobota v mesecu juniju je že tradicionalno rezervirana za »Poletno muzejsko noč« – skupno akcijo slovenskih muzejev, galerij in drugih kulturnih institucij, ki na ta dan široko odprejo svoja vrata in obiskovalce privabijo z brezplačnimi prireditvami in ogledi. Tudi letos so za obiskovalce gradu Prem pripravili pester kulturni program.

Letošnjo poletno sezono na gradu Prem je otvoril odlični koncert tržaškega baročnega orkestra *Cum Jubilo*. Orkester *Cum Jubilo* je začel delovati leta 2017, ko se je skupina glasbenikov odločila za izvajanje glasbe iz obdobja renesanse in baroka v stilu tedanjega časa. Cilj orkestra je poslušalcem približati lepote glasbe od začetka 16. stoletja do konca 18. stoletja, ki se redko izvaja na koncertnih odrih. Člani orkestra, med katerimi je tudi učitelj klavirja iz Glasbene šole Ilirska Bistrica Paolo Biancuzzi, na koncertih opišejo oblike izvajanih skladb in posebnosti svojih instrumentov. S peštrim baročnim večerom so navdušili zbrano občinstvo, ki je z zanimanjem spremljalo poseben repertoar.

Zvoke baročne glasbe je lepo dopolnila tudi razstava z naslovom *Pogled skozi objektiv*, ki so jo pripravili udeleženci foto delavnice v Večgeneracijskem centru Točka moči v Domu na Vidmu. Pod mentorstvom domačega Foto kluba Sušec so se ljubitelji fotografskega objektiv predstaviteli z idiličnimi fotografijami naravnih lepot, ki jemljejo dih opazovalcu in ga opozarjajo, da so vsakodnevni prizori neokrnjene narave resnično bogastvo, v katerem lahko nemoteno uživa sleherni posameznik.

Poletna muzejska noč se je zaključila s tradicionalnim vodenim ogledom gradu in muzejske zbirke, obiskovalci pa so se stri-

njali, da je grad Prem s svojimi znamenitostmi in zanimivostmi še lepši in čarobnejši v soju večernih luči. ●

KULTURNE POČITNICE

NA ZELEDEM KRASU

5 DNI – 5 DOŽIVETIJ

od 26. do 30. avgusta 2019
8.00 – 12.00

60 EUR *

ZA PRIJAVE IN INFORMACIJE PIŠITE NA:
tina.poljsak@notranjski-muzej.si
ALI POKLIČITE: 041 313 179

GRAD PREM ZASIJAL V SOJU KRESNE NOČI

V čast poletnemu solsticiju so na Turistično-informacijskem centru Ilirska Bistrica v soboto, 22. junija 2019, pripravili edinstven dogodek, ki je na grad Prem privabil številne obiskovalce.

Poletni sončev obrat je najdaljši dan leta na severni polobli in je eden od starodavnih dnevo moči, ko so energije narave najbolj naklonjene človeku, saj kozmična energija okrog poletnega solsticija prinaša intenzivno energijo in osvetljuje vsa področja človekovega življenja.

Poletni sončev obrat so naši predniki častili kot vez z naravo in duhovnimi bitji; ob kresovih pa so se opravljali obredi za zdravljenje planeta, ljubezni, spolnosti, ustvarjalnosti, sreče, zdravja, želja in zaščite. Sonce je za naš planet izjemno pomembno, saj s svojo toploto in svetlobo vzdržuje življenje na njem, zato so se mu naši predniki klanjali z magijo in čarovništvom.

Legenda pravi, da so svojo moč takrat preizkušale vile in škrti. Na kresno noč naj bi čudežno moč imela tudi voda – umivanje v njej naj bi prinašalo zdravje in lepoto, neporočena dekleta pa naj bi v odsevu vode celo zagledala bodočega moža, zato so obiskovalci kresne noči z zanimanjem prisluhnili pripovedovanju Sabine Stambulić Pugelj, ki jim je razkrila vse o kresni noči, vilah, štrigah in magičnih urokih.

Energija poletnega solsticija nas naga-varja, da odpremo vrata novemu, boljšemu in lepšemu. Prežeti z novo energijo obrnemo novo poglavje v svojem življenju in občutimo radost in lahkotnost bivanja, zato sta za popolno sprostitev in edinstveno lahkotnost doživetja vseh zbranih z zvokom in vibracijami pojočih posod poskrbela priznani gong mojster Roman Gostiša, ki je učenec velikega mojstra gongov Dona Conreauxa iz New Yorka, in domačinka Metka Hribar. Gongov ocean zvoka preporodi in harmonizira celotno človeško bitje na vseh ravneh, saj njegov zvok pomlaju-

je človeško telo in odpira doživljanje polnosti življenjske energije, zato so se vibracije dotaknile vsake celice teles obiskovalcev; izboljšale pretok energije; povečale koncentracijo; sprostile um in pomagale spustiti stare stvari ter priključiti nove. Zvočna kopel na dan solsticija na gradu Prem je bila združena z energijami, ki nas podpirajo, zato je vsem udeleženi pričarala posebno druženje

in svojevrsten oddih od vsakdanjega kaosa.

Vsi obiskovalci so si ob tej priložnosti ogledali muzejsko zbirko; pohvalili zanimiv in sproščujoč dogodek ter povedali, da se že veselijo naslednje kresne noči. ●

URNIK

PARTIZANSKA BOLNICA ZALESJE

junij–september
sob., ned. in prazniki: 10.00–18.00

GRAD PREM

junij in september–oktober
pon., sre., čet., pet.: 10.00–14.00
tor.: 11.00–17.00
sob., ned. in prazniki: 10.00–18.00

julij–avgust
vsak dan: 10.00–19.00

DAN ODPRTIH VRAT ZA LJUBITELJE ŽIVALI

Veterinarji iz Veterinarske ambulante Vetris so že drugo leto zapored uspešno pripravili dan odprtih vrat, na katerem so mladim obiskovalcem predstavili, kako pravilno in odgovorno skrbimo za naše hišne ljubljence.

Veterinarka Jana Mršnik je mladim radovednejšem z veseljem predstavila svojo psičko Karo – pasme hovawart, ki je že lani očarala vse obiskovalce. Letos je lastnica še posebej ponosna na svojo lepotico Vinnie vom Wiener stadtrand-Karo, s katero sta pred kratkim odprli psarno z imenom *Castra Prima*. Jana Mršnik meni, da moramo otroke že od malih nog učiti, da z živimi bitji, ki jih sprejmemo v svoj dom, ravnamo odgovorno in jih ne zavržemo kot igrače, ki smo se jih naveličali. Ker verjame v učenje pravih vrednot, je mlade nadobudneže poučila o tem, da moramo svoje živali imeti radi, se z njimi ukvarjati, zanje zgledno skrbeti, jih negovati in jih odpeljati k veterinarju, ko te zbolijo. Otroci so si z zanimanjem ogledali plemenito kosmatinko in njeno graciozno hojo po veterinarski ambulanti, ki je

zbranim pričarala vzdušje mednarodnih tekmovanj.

Za sosednjimi vrati je radovedneže pričakal devet in pol kilogramov težak britanski kratkodlaki maček, ki sliši na ime Giorgio. Lastnik Boštjan Gerečnik nam je zaupal, da se tri leta in pol star mačkon na svoje ime požvižga in se odzove le, ko si sam to resnično želi. Pripadniki te pasme veljajo za zelo inteligentne, bistre in zveste mačke, ki se raje kot v naročju zvijejo v klobčič pri nogah ali v bližini lastnika. Zadržanost britank do nepoznanih oseb se je v tem primeru izkazala za resnično, saj je Giorgio skeptično opazoval vse ročice, ki so se pazljivo dotikale njegovega gostega in mehkega kožuha ter ga pobožale po veliki okrogli glavi. Njegove široko razprte oči so spremljale vsak korak njegovih častilcev, le včasih je pozornost otrok pritegnil Giorgov stanovanec, cairnski terier Oscar, ki se je rade volje poigral z zvedavimi otroki. Vsi zbrani smo si bili edini, da sta Giorgio

in Oscar uspešno dokazala, da je sožitje oziroma sobivanje med mačkami in psi resnično mogoče in zelo dobrodošlo.

Na dvorišču pred stavbo Veterinarske ambulante Vetris so otroci lahko občudovali mini koze, ki jih je pripeljal Frane Boštjančič, veterinar Gašper Baša pa je vsem zbranim pokazal, kako poteka molža njegove koze Lidijske. Kmetijski krožek s Tamaro Urbančič se je predstavil z gosmi in kunci ter kokošmi. Vsi ljubitelji konjev so lahko občudovali Leino jezdenje desetletnega kastrata Rika. Društvo za varstvo in vzgojo ptic Snežnik Ilirska Bistrica je na ogled postavilo kanarčke, ki so s svojo lepoto že osvojili marsikatero sodniško oko. Marljivi člani Čebelarskega društva Anton Žnideršič so na svoji stojnici pripravili pokušino medu in propolisa. Naja Baša in njen

labradorc Don sta se predstavila s tekmovalno večino rally obedience, vse o posvojitvi tekmovalnih velikih angleških hrtov pa so otroci izvedeli od Julije Grbec, ki je posvojila samičko Dayno in ji ponudila topel dom. Julija Grbec namreč sodeluje s društvom Hrtji svet Slovenije, preko katerega je posvojila dva hrtu, njena mama pa je k sebi vzela enega. Promocijske vzorčke suhe hrane so dobili vsi obiskovalci, ki jih je podrobneje zanimala ponudba prehrane za domače ljubljence; prijazni veterinarji pa so gostom ponosno razkazali

tudi prostorne in svetle prostore, v katerih že pol drugo leto uspešno skrbijo za dobrobit malih in velikih živali v občini. Vroč popoldan so popestrili tudi člani Bistriškega kinološkega društva, ki so se predstavili z različnimi pasemskimi psi – vse od akite do avstralskega ovčarja. Dogajanje je prostovoljno poslikala fotografinja Mateja Maraž, ki ji je lahko vsak lastnik s svojim ljubljencem samostojno pozirali za spomin.

»Dan odprtih vrat Veterinarske ambulante Vetrice je edinstvena priložnost, da se najmlajši poglobljeje spoznajo z živalmi

in se hkrati poučijo o pravilnem ravnanju in odgovornosti do bitja, ki si ga izberejo za družinskega člana,« je ob zaključku srečanja dejala veterinarica Tina Rovani in se zahvalila vsem prijateljem, ki so se predstavili s svojimi ljubljenci ter tako pomagali soustvariti prijetno druženje ljudi in živali.

PRI MAINE COONU DOMA

Ker so bile mačke na vroč petkov dan, 14. junija 2019, v manjšini, smo se v uredništvu odločili, da se odzovemo na prijazno povabilo v Podstenje in na domu obiščemo mačka Hurikana, ki je na dnevu odprtih vrat kraljeval lani, a se tokratnega dogodka žal ni mogel udeležiti. Prepričali smo se, da simpatični

maine coon lepo raste, saj njegova teža znaša okroglih 10 kilogramov. Zvedavi Hurko je pokazal svoje vragolije pri igri s paličico in demonstriral vzpon na mačje drevo, kjer je izrazil veliko zanimanje za bujno lončnico, ki je za zdaj še nameščena na polici poleg Hurkovega igrala. Leto in pol star Hurikan je uglašen maček, ki se zelo rad poigra s svojimi lastniki, ki so nam zaupali, da se v družbi sestanovale, sibirske mačke Arije, ob večernih urah veselo poda na divji lov po hiši. Po veseli igri pa je čas za prigrizek in obvezni počitek. Hurikan in njegovi lastniki so nam zagotovili, da se naslednje leto zagotovo srečamo na novem dnevu odprtih vrat na Vetrisu, iz uredništva Bistriških odmevov pa jim sporočamo, da jih bomo držali za besedo. ●

BISTRIŠKI PLACARJI

Bistriški Placarji smo se 7. junija 2019 zbrali na 4. letnem srečanju in v Triglav Pubu pričeli druženje ob 18. uri. Na začetku smo se ob pijači in prigrizku kar dolgo pogovarjali, saj je prišlo nekaj Placarjev na srečanje prvič. Prijeten klepet smo za nekaj časa prekinili, naredili skupinsko fotografijo in se podali na sprehod do Sušca.

Na poti proti Sušču nam je Janez Ličan iz svoje bogate zakladnice poznavanja zgodovine in ljudi na Bistriškem veliko povedal o Dulanjem in Guranjem kraju, po domače Sibiriji. Na zanimivem in poučnem sprehodu nas je na koncu poti pričakal Sušec - poln, deroč in omamno lep v toplem poletnem večeru. Našemu kramljanju ni bilo konca niti nazaj grede, saj smo se ves čas pogovarjali o znanih ljudeh in dogodkih iz Sibirije.

Druženje smo nadaljevali v Triglav Pubu ob odlični večerji in postrežbi. Naša zvesta Placarka Vesna Tomc Lamut je večer obogatila z branjem svoje črtice *Bistriški Plac.* Z neverjetno natančnostjo, duho-

vitostjo in slikovitostjo nas je popeljala v spomine iz otroštva. Tako nam je bilo prijetno in lepo, da se nikakor nismo mogli posloviti.

Letos smo se v pogovorih še vedno spominjali ganljivega druženja na lanskoletnem srečanju, ko so iz Avstralije prvič po dvainpetdesetih letih prišli na

obisk k bratu in njegovi ženi na Pregarje trije Placarji iz družine Barba, po domače Plešovi, dva od njiju s svojima ženama. Vsi so bili z nami dolgo v noč, spominov nam ni zmanjkalo, pa tudi smeha in solz ne.

Letošnje letno srečanje za Placarje ni bilo edini dogodek, saj smo se dobivali tudi med letom na mesečnih srečanjih, od oktobra do maja, vsak tretji petek v mesecu v Triglav Pubu. V prednovoletnem času smo organizirali celodnevni izlet na Reko in v Opatijo, kjer smo si ogledali kulturne znamenitosti Reke, uživali na sprehodu po praznični Opatiji in občudovali bogato razsvetljen in prelepo okrašen Trsat ter večerni Korzo. Pozno zvečer smo se zadovoljni in polni novih vtisov z vlakom vrnili domov.

S srečanji bomo nadaljevali po poletnih počitnicah. Ponovno se bomo dobili oktobra, ko bomo na prvem mesečnem srečanju pričeli z druženji v letu 2019/2020. ●

Za organizacijski odbor
Neva Macarol

PO PETDESETIH LETIH OBISKALI NAŠEGA RAVNATELJA

*Kakor meglíce,
kakor vodice
sredi reke
časi hitijo ...*

(Dragotin Kette)

Ja, že lani smo si obljubili, da sprejmemo dolgoletno povabilo sošolk in sošolcev, ki živijo na Primorskem ob naši lepi obali in se vendarle vsi skupaj zberemo, da bi obujali spomine na osnovnošolske čase.

Konec aprila smo začeli s pripravami. Ker je v maju neprestano deževalo, smo si izbrali celo dva termina. Vabila, e-pošte, telefoni ... in vpisanih je bilo kar 20 ljudi. Bolj ko se je bližal dogovorjeni datum, več je bilo odpovedi sošolcev iz takšnih ali drugačnih razlogov. Najbrž zaradi visoke vročine, toda vsi se ne damo. V kombi se nas je na dogovorjen dan, 14. 6. 2019, ob 11. uri v Ilirski Bistrici usedlo le 6 korenjakov. Ob prijtnem potovanju in klepetu smo prispeli na dogovorjeno mesto, v priznato gostilno nad Izolo, ki slovi po odlični kuli-

nariki. Prispeli smo pred dogovorjenim časom, kmalu pa so se nam pridružili naši gostitelji. Manjkal ni niti sošolec Boro iz Ljubljane, ki se udeleži vsakega srečanja in se ga je tudi tokrat, čeprav je imel pred kratkim zahtevno operacijo kolena. Ob dobrem in obilnem kosilu je vel duh prijateljstva, kakršno je bilo takrat, pred davnim letom 1967, v osnovni šoli.

Gostitelj Joni nas je povabil na svoj vikend nad Strunjanom, kjer sta nam s sošolko Bojano pripravila pozni popoldanski obrok, specialiteto iz njokov in

pršuta, zalitega s primorskim vinom. V senci pod velikim hrastom smo uživali ob hladni pijači in jedači in nadaljevali z obujanjem spominov na mladostna leta in na prve šolske ljubezni, ki se jih spomnimo skoraj na vsakem snidenju. Ker je bila med nami tudi sošolka Irena (hči ravnatelja), se nam je porodila ideja, da ga obiščemo. Ravnatelj in učitelj Franc Raktelj se je s svojo družino pred natančno 50 leti - leta 1969 preselil v Portorož. Na Osnovni šoli Dragotina Ketteja nas je takrat učil zemljepis in bil naš ravnatelj. Njegova strogost je pri nas, učencih, takrat vzbujala veliko spoštovanje.

Presenetili smo ga ob večernem zalivanju zelenja in rožic. Pri svojih častljivih 92 letih je še vedno šarmanten gospod. Vesel je bil našega obiska in se z nami pohecal, čeprav nas ni prepoznal. V pogovoru nam je zaupal, da še vozi avto, hodi na jutranje sprehode, tudi plava v morju, redno telovadi in živi kar se da samostojno. Povabil nas je v hišo in ob slovesu smo naredili skupinsko sliko.

Preživeli smo lep in prijeten dan in prepričani smo, da smo našemu nekdanjemu ravnatelju polepšali vsakdan in mu prebudili spomine na preživele čase v Ilirski Bistrici. ●

Nada Smolej

VRTEC ANTONINA VSTOPA V DRUGO DESETLETJE DELOVANJA

Zasebni vrtec Antonina v samostanu Šolskih sester de Notre Dame v Ilirski Bistrici letos praznuje deseto leto svojega delovanja. Ta dogodek smo obeležili z lepim praznovanjem, ki so ga pripravili otroci, vzgojiteljice in starši, na praznovanje pa so bili povabljeni tudi bivši »vrtičkarji« s svojimi družinami in vsi sodelavci, s katerimi sodeluje vrtec.

Z zahvalno sveto mašo smo se najprej zahvalili Bogu, da nas je skozi vseh deset let čudovito vodil, blagoslavljal in varoval po svetih angelih, blaženi sestri Antonini in Božji Materi Mariji. Otroci - zdajšnji in bivši vrtičkarji so z radostnim prepevanjem naredili sveto mašo nad vse slovesno. Nadaljevali smo s slavno-stno akademijo, kjer so otroci s petjem, recitacijami in ljudskimi plesi ob spremljavi korepetitorke Damjane Kinkela in harmonikarja Martina Rojca predstavili uspešno delovanje našega vrtca. Po-udarili smo, da vrtec uspešno deluje tudi zato, ker smo si pred desetimi leti znali in zmogli podati roke: sestre notredam-

ke, Občina Ilirska Bistrica in starši, da bi skupaj nudili otrokom vzgojo za prave in večne vrednote, kot so: mir, ljubezen, pravičnost, solidarnost, vera in domovina. S skupno pesmijo vzgojiteljic in otrok *Podaj mi roko* smo želeli povedati, da želimo tudi v nadaljnje delovati skupaj, z roko v roki v duhu krščanskih vrednot, v dobro vsakega otroka in slovenskega naroda. Ob koncu prireditve smo ob rojstnodnevni torti Vrtcu Antonina zapeli *Vse najboljše*, praznovanje pa smo nadaljevali z ogledom razstave fotografij in izdelkov otrok in s pogostitvijo ter veselimi druženjem na vrtčevskem igrišču.

Za sodelovanje pri pripravi praznovanja in pogostitve se zahvaljujemo staršem in donatorjema Mlinotestu Ajdovščina in Sparu Slovenija.

Srečno v novo desetletje, vrtec Antonina! ●

Sestra Marjetka Jeralič

SLOVESNA OTVORITEV POSLOVILNE VEŽICE V ŠEMBIJAH

Koprski škof msgr. dr. Jurij Bizjak je v soboto, 15. junija, blagoslovil prostore poslovilne vežice in obnovljeno pokopališče v Šembijah. Vaščani Šembij in okoliških vasi so tako dobili težko pričakovane prostore za slovo od svojih najbližjih.

Koprski škof msgr. dr. Jurij Bizjak je v družbi župnika Lojzeta Milharčiča z blagoslovom poslovilne vežice objekt slovesno predal svojemu namenu. Idejno zasnovano in izdelavo projekta podpisuje domači arhitekt Leon Belušič. Vaščani so še posebej ponosni, da je njihova moderna in atraktivna zasnova objekta pritegnila pozornost slovenske strokovne javnosti, ki je poslovilno vežico v Šembijah nominirala za prestižno *Plečnikovo nagrado*.

Vse zbrane vaščane, svetnike in goste je pozdravil tudi predsednik *Krajevne skupnosti* Šembije Anton Šenkinc, ki ni mogel skriti zadovoljstva ob uspešno zaključenem projektu, in se je ob tej priložnosti zahvalil vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uresničitvi projekta in izpeljavi slovesne otvoritve.

ZGODOVINA NASTANKA POSLOVILNE VEŽICE

Ideja o obnovi pokopališča in izgradnji poslovilne vežice je stara več kot dvajset let, a se je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in drugih potreb vaščanov vztrajno prelagala na kasnejše čase. Pod vodstvom takratnega sveta krajevne skupnosti in arhitekta Leona Belušiča so nastajale različne ideje za objekt in na zboru krajanov leta 2007 sta bili prikazani dve različni obliki in lokaciji poslovilne vežice. Prva verzija je umeštila objekt ob cerkev v središče vasi, po drugi različici pa je bil objekt umeščen ob pokopališču. Ker na zboru ni bilo enotnega mnenja o lokaciji poslovilne vežice, je bil sprejet sklep, da se o tem v krajevni skupnosti izvede anketa.

V juniju 2007 je bilo razdeljenih 226 anketnih listov, vrnjenih pa 138. 101 glas je bil za lokacijo ob pokopališču, 24 glasov za lokacijo ob cerkvi, 13 vaščanom pa sta ustrezali obe lokaciji. Na zboru krajanov leta 2009 je bila dokončno potrjena lokacija in oblika novega objekta ob pokopališču.

V začetku leta 2010 se je pridobilo gradbeno dovoljenje, leto kasneje pa so se pod vodstvom bivše predsednice krajevne skupnosti Anice Žlogar pričela dela, ki so zajemala izgradnjo poslovilne vežice, razširitev pokopališča in delno obnovo obzidja.

Z odstranitvijo obstoječega objekta in razširitvijo pokopališča zaradi obnove zidov so vaščani Šembij in okoliških vasi pridobili 20 dvojnih klasičnih grobov in 18 talnih žarnih grobov.

Konec leta 2017 je bilo za poslovilno vežico pridobljeno uporabno dovoljenje, leta 2018 je krajevna skupnost na-

bavila potrebno opremo za funkcionalno uporabo poslovilne vežice in zaprla prostor z drsnimi vrati. V letošnjem letu se je nabavila oltarna miza za potrebe cerkvenega obreda, dokončal se je tudi nov del pokopališča za klasične pokope in uredil prostor za komunalne odpadke.

V prihodnje nameravajo dokončati obnove zidov okrog pokopališča, zunanjo ureditev poslovilne vežice in urediti dostopno pot ter parkirišče.

Slovesno otvoritev je povezovala Tadeja Pecman Penko, za glasbene vložke pa je poskrbela odlična *Vokalna skupina Pasarela*, ki je zbrane navdušila tudi na sproščenem druženju po končanem uradnem delu programa. Ob tej priložnosti so vaščani na dan, ko goduje sv. Vid, zavetnik cerkve v Šembijah, pripravili pogostitev s kanapeji in slastnimi sladicami, ki so jih pripravile domače pekovske mojstrice. ●

PODSTENJE MED OBEMA VOJNAMA – OD 1918 DO 1941

Šola je prebivalce Podstenj zaznamovala ne samo z branjem in pisanjem v domačem slovenskem jeziku, ampak so se vaščani tam naučili tudi rokodelstva: izdelovanja brezovih metel, košev, košur, gnojnih košev, oprtnih košev in drugih drobnih pripomočkov za pomoč in rabo na kmetiji in v gospodinjstvu. Nekateri so se ukvarjali tudi s kovaštvom, zidarstvom (Slugovi) in izdelovanjem kamnitih mlinov in vint (Blažovi). Pri Haričevih je bil doma krojač, pri Ješnovih pa čevljar.

Vaščani so se v glavnem ukvarjali s kmetovanjem: poljedelstvom (krompir, žito, krmna pesa, mirni), svinjerejo, živinorejo (krave šeke, kasneje siva pasma) - »Pave« je imel tudi plemenskega bika, sadjarstvom, vinogradništvom in vinarstvom. Viške pridelkov so prodali in s »parizarji« vozili v Reko in Trst (trage, truge, lujtrnce, copani in drugi pripomočki na vozu, glede na različne vrste blaga, ki so ga prevažali) s kravami, voli, konji ali kombinirano. Poleg prevoza na vozovih z živino so uporabljali tudi razne vrste košev (oprtni koš, koš za listje in seno, košure, košare) za prenos blaga v rokah, na hrbtih, ženske pa s pomočjo »svitkov« na glavah. Nošnja s svitkom je doletela praktično vsako žensko ali dekle, ki je perilo prala v potoku Podstenjšek. Za prenašanje vode ali vina na polje v gozd ali »na gure« so uporabljali »putrehe« iz lesa, ki so jih nosili na hrbtih ali privezali na voz.

Česar niso pridelali doma, so kupovali pri »Joškotu« v Trnovem, kjer so lahko kupili tudi na »puf«, ki so ga poplačali ob prodaji pridelkov ali živine. Krmila za živino je v glavnem dostavljal »Pave«, ki je vozil mleko v trnovsko mlekarno ali pa so jih pripeljali sami z vozovi.

Med obema vojnama so bili v Podstenjah poleg ostalega tudi izraziti sadjarji

in vinogradniki. Ni je bilo parcele - razen takšne, kjer je rasel gozd za kurjavo in les, ali pa so orali njive - kjer ne bi pridne kmečke roke čistile, sadile divjako, cepile in delale nasade jablan, hrušk, češp, češenj in sliv. Uspevale so naslednje sorte jablan: šliberka, pisan-ka, bobovec, mešanka, brkinska sevka in matica. Med hruškami so izstopale naslednje sorte: vinčarice, tepke, putranke, fijolice, pšeničnice, drhovnice, pasterovke in brutabone. Iz domačih češp so kuhali šnops.

Posebna skrb pa je veljala kulturi, ki so jo v te kraje prinesli Francozi. Vinska trta je kraljevala na najboljših sončnih legah, od »soln«, preko »zaglubben«, »podvrtov«, »vrtov«, »njivc«, »dolžc«, »vinogradov«, »zavrtnic«, »mizarja«, do »krvične rebri«. Vино »vremščina« je bilo mešano svetlo rdeče vino iz trte »dolgorepke«, za belo in ostale črne sorte pa žal nisem dobil podatkov. Vино so hranili v kamnitih hramih in v hrastovih ali kostanjevih sodih iz Kastavščine ali Jugoslavije. Severna stran hrama, kamnit zid in zadnja stena v zemlji so bili garant za hrambo vina »vremščine«, ki naj bi po navedbah »Bilca« v časopisu *Jutro* ali *Slovenec* nekega leta med vojnama dosegla devet gradov alkohola, kar naj bi bil rekord v stopnji alkohola. Ta podatek obenem pove, da mošt ni bil bogat s sladkorji, med vrenjem pa mu sladkorja niso dodajali, saj so poznali samo naravno kletarjenje. V novejšem času je tradicija vinogradništva in kletarjenja v Podstenjah praktično popolnoma izumrla. Grozdje je leta 1942 ostalo nepobrano, trte naslednje leto neobrezane in neobdelane. Takšne so ostale do konca vojne. V letih med 1950 in 1960 jih je dotokla huda toča, zmrzali in zgodnje hladne jeseni. Zadnje trte na mizarju in zavrtnicah so izkopali med leti 1960 in 1965. Kasneje so nekateri še nadaljevali

tradicijo kletarjenja iz grozdja, ki so ga kupili v Istri. Med vojnama so mešali tudi grozdne in jabolčne tropine. Pridobljeni mošt in vino so pili med košnjo kot priboljšek. Pravo vino iz grozdja so večinoma prodali ali zamenjali za les. Pred požigom vasi so Italijani v hramih izbili »špine« na sodih tako, da je vino preko pragov hiš teklo na »borjače«.

Med kulinarčne specialitete tistih časov se je uvrščal krompir v »zevnici«, ječmen, polenta, »minutarji«, »knedelni« in češpovi žličniki. Za glavni priboljšek so veljali štruklji, ki so jih postregli na »ohceti« in na »likofih«. Svinjino so v glavnem sušili, kasneje pa zlivali v olje in mast.

Na božično vigilijo se je od hrama do hrama, od domačije do domačije preizkušalo vino in slavilo najboljšega vinogradnika in kletarja.

Najbolj žalosten in tragičen dan za prebivalstvo v Podstenjah se je zgodil 4. junija 1942. Italijani so požgali vas, vaščane pa kot sužnje brez pravic preselili v Italijo. Italijani so leta 1926 za začetek v roku enega leta ukinili polstoletno slovensko šolo v Podstenjah. Pouk italijanščine so izvajali zelo brutalno in brez milosti. Dobra stran tega pouka je bila, da so se vaščani v internaciji lažje sporazumeli z Italijani in zaradi tega lažje našli delo, vpoklicani v italijansko vojsko pa so veljali za pismene, kar za takratni čas v spodnjem delu Italije ni bil ravno pogost pojav.

To je bil samo finale, kajti davki in velika gospodarska kriza v tridesetih letih so mnoge iz vasi ponovno pognali čez lužo v Ameriko in Brazilijo. Redki so se vrnili ali pa samo obiskali dom: Slugovi, Matjonovi, Pavetovi, Jakopovi, Andrej-covi, Rolhovi, Juretovi, Čotovi. Največ jih je odšlo v Ameriko. Nekaj mladih fantov je odšlo v Belgijo, a so se od tam zaradi še večje revščine vrnili. Šemaj in Jevone sta kot železniška delavca morala na delo v Italijo in Šemaj je tam ostal trajno.

V času vojne za »Abesinijo« so Italijani iz zvonika vrgli in odpeljali dva največja

zvonova, tretji pa je nazvanjal še večje prihajajoče gorje.

Gospodarski krizi navkljub so v Podstenjah postopoma prešli iz »črne kuhinje« ognjišč na »špargete«. Pol vasi je pred požigom prešlo na nov sistem kuhe in ogrevanja. To je med starimi in mladimi po hišah povzročalo prave male vojne. Mlade gospodinje in mladi gospodarji so nasprotovanju starejših navkljub iz hiše v hišo postopoma prešli na »špargete«, ki so omogočali kuho z manj lesa, pepela in saj. Posodo so hranili v kredencah, domačije z ognjišči pa na poličnikih. Na ognjiščih so kuhali v »kufrenih kotlih«, na »špargetih« pa so uporabljali aluminij ali email posodo.

V tistih časih se je jedlo petkrat na dan, in sicer »frušte«», »dojužnek«, »južno«, »malco« in večerjo. Med leti 1920 in 1930 se je spremenil tudi način obedovanja. Do tedaj so namreč poznali le skupno skledo, ki so jo pozneje uporabljali samo na polju in ob posebnih priložnostih.

Ženske so bile oblečene v dolga nabrana krila, moški pa podobno kot v današnjem času. Posebnost so bili otroci (tudi moški), ki so do šole nosili »kitlo« spodaj brez. Lase so ženske pletle v kite in pletenice, moški pa so že hodili k brivcu v Trnovo.

Otroci so poleg pomoči na kmetiji poznali tudi igre in zabavo, kot je zbijanje kože in skakanje preko vrvice. V času paše so skrbeli za živino na pašnikih in nosili hrano za »dojužnike« ali malice na polje.

Mašo so vaščani obiskovali v Trnovem, kamor so se podali preko Globovnika, kjer je potekala glavna peš steza, ki je med vojnoma veljala za nevarno, saj se je na tem območju zgodilo nešteto ropov in tudi umor Blaževke. Nevarnost na tej stezi je bila največja na semanji dan, ko so tatovi prežali na vaščane, ki so se po kozarcu rujnega v trnovskih gostilnah kakšno uro prej hvalili, koliko lir so iztržili pri prodaji.

Pred drugo svetovno vojno je potekala tudi živahna menjava blaga med cono franco (REKO), iz katere so nosili kavo

in sladkor, in našimi kraji. Ta vrsta trgovanja je potekala skrivoma in Italijani so mnoge zaradi tega početja kaznovali.

Otroci so v Podstenjah začeli z italijanskim poukom pri šestih letih, opravili so pet razredov in šli naprej v šolo v samostan. Tisti, ki šolanja niso nadaljevali, so peti razred ponavljali. Šolo v Podstenjah so obiskovali otroci iz Mereč, Podstenjska in Podstenj. Italijani so v šolo prinesli tudi novost, saj so tablice zamenjali zvezki. To je pomenilo, da se zapisano čez nekaj minut ni izbrisalo. Tako kot ostale zgradbe so Italijani požgali tudi šolo, po vojni pa je bila obnovljena v združni dom, ki pa je bil kasneje prodan v privatno lastnino.

V vasi je med obema vojnoma živel nekaj vaških posebnežev in zabavljačev, kot sta bila Matija Rolhov in Jožek Rolhov. Omenjena veseljaka sta z obilico burk skrbela, da so vaščani imeli o čem govoriti, se smejati in opravljati. Na ta način so pozabili na krizo, ki je iz želodcev tolkla vse do kosti, stiskala kožo in na bosih nogah utrjevala podplate. Matija Rolhov je s svojimi reki poznan še danes:

*Kmet orat, mi pa spat,
kmet kosit, mi pa pit,
falot je gospod.*

Matija je imel tudi na porokah vedno glavno besedo in nevesti na pamet povedal »poročno pismo«, ki si ga žal v Podstenjah ni nihče zapomnil ali zapisal, je pa zato ostalo v ustnem izročilu v Podtaboru.

Čeprav so bili vaščani poznani kot družabni ljudje, ki so zelo radi prepevali slovenske pesmi, je bilo v vasi malo muzikantov. Le Francelj je igral na »tulo« bas. Podstenje so imele eno samo gostilno »Pri Jakopovih«, kjer so se zbirali vaški gospodarji in okoličani, prijatelji »vremščine« in slivovca.

Podstenjci so posebno pozornost namenjali ne le vinu ampak tudi vodi in »štirnam« oziroma vodnjakom. Med vojnoma in v času Avstrije so skoraj ob vsaki hiši skopali in zgradili eno ali dve »štirni«, ki sta bili okroglo kamnito obzidani in večinoma izvirni. Ti vodnjaki

so poleg »luž« in potokov omogočali napajanje živine tudi doma in dajali vodo za pranje, kuho in pitje. Haričeva, Ještinova in Slugova hiša imajo »štirno« pod kuhinjo, ker so po že zgrajeni »štirni« naknadno povečali še hiše. Ostale »štirne« imajo oklep tik ob hiši. Šola je uporabljala studenec, ki je bil zgrajen po ukazu že za časa Avstrije.

Hiše so v Podstenjah gradili iz sivega kamnja, ki so ga kopali ročno, ga vozili s trugami ali nosili na tragah. Zid so zidali iz dveh kamnov, ki so jim za vezavo dodajali blato. Stene med prostori so bile pletene, strehe pa krite s »kupami« ali »šikelni«. Samo Čotovi in Juretovi so pred požigom še imeli slamnato streho. Les za ostrejša so sekali med obema mašama. Z lesom so izredno skrbno ravnali.

Podstenjske hiše so pred drugo vojno pokale po šivih od števila stanovalcev. Postelj v hišah ni bilo dovolj, tako da so mnogi spali na odrih v senu, kjer so poleg spanja obenem tudi varovali štale. Vsaka štala je imela znotraj na levi in desni strani pri vhodnih vratih luknji, v kateri so vstavili lesen kol, ki je nepridipravom onemogočal odpiranje vrat od zunaj. Ko je bil kol vstavljen, so se preko »trahtorja« povzpeli na oder in postopek v obratnem vrstnem redu ponovili zjutraj.

Živinoreja je bila v Podstenjah eden glavnih virov dohodka. V času, ko ni bilo strojev, so bile krave, voli in konji neverjetno bogastvo, v primeru bolezni in težkih telitev pa velika skrb. Za zdravljenje ljudi in živali so uporabljali domača zdravila in zelišča. Nekakšno vlogo samouka, vaškega živinozdravnika, je opravljal Franc Kaluža Pavetov, ki je bil hkrati tudi župan vasi.

Dodatni viri za preživljanje so bile avstrijske odškodninske pokojnine, delo na železnici ali v kamnolomu pri Oblaku v Bisterci. ●

*Na osnovi pripovedovanj zapisal
in oblikoval
Milivoj Kaluža (Pavetov)*

PODSTENJE OB POŽIGU, 4. 6. 1942

Po pripovedovanju naj bi bilo takrat v vasi 27 hišnih števil in hiš - v oklepaju je hišna številka (hiše brez številke v oklepaju imajo zaporedno in hišno številko enako).

Pregled po hišah s hišnim imenom, gospodarjem, stanovalci, glavno gospodarsko dejavnostjo, posebnostmi in krajem, v katerega so bili internirani v Italiji.

VAHTAR

Italijan Polombo se je z ženo in petimi otroki po vojni vrnil v Italijo.

1. MAJDNEKOVI (TOMŠIČ)

Pavlina, Tona, Mile, Tone, Mica
Pepe + žena Tona, sin Lojze, hči Lidija
živinoreja, svinjereja, poljedelstvo
vinograd »na mlačcah« (vina do 2500 litrov)
sadjarstvo: jablane šliberka in pisanka, hruške vinčarice
vinta kamnito lesena, mlin za sadje s kamnitim kolesom v koritu
internirani v Trento

2. LEHČINOVI (MARTINOVI)

so se pred požigom preselili v Trnovo.

3. HARIČEVI (VIČIČ)

Micka
Jože + Tona, sinovi Jože, Tone, Mile in Ludve, hčeri Ivana in Milka
živinoreja, poljedelstvo, sadjarstvo
vinograd »na zavrtnici« (vina do 2500 litrov)
tradicijska krojaštva
stari »Harič« med najzaslužnejšimi, da so Podstenje imele svojo šolo
internirani v Monzo

4. JEŠTINOVI (PUGELJ), RODOM IZ KOSEZ

Jakob + žena Antonija (umrla pred internacijo in požigom)
sinova Stanko in Ludve, hčere Zofija, Vida, Ela, Pepa, Marija

mala kmetija, živinoreja, poljedelstvo, čevljarstvo
vinograd »ulčce, solne« (vina do 500 litrov)
internirani v Torino

5. ROLHOVI (ROLIH)

Frane, Jakob, Jože
gospodarica Pavlina, sin Tone, hčere Pepa, Milka, Mica, Pavlina
poljedelstvo, živinoreja
vinogradi (vinograd cel obzidan s kamnitim zidom) + »na zaglubni, pomoklica« (vina do 2000 litrov)
dobivali avstrijsko odškodninsko pokojnino
internirani v Como

6. JAKOPOVI

Katarina
gospodar Janez + žena Marija, sinova Ivan in Jože, hčeri Slava in Draga
poljedelstvo, živinoreja, osmica gostilna
vinograd »na mizarju« (vina do 2500 litrov)
internirani v Torino

7. PAVETOVI (KALUŽA)

Franc starejši, žena Frančiška, sin Tone
gospodar Franc mlajši, žena Rozalija, sin Jože, hčerke Rozalija (Zinka), Alojzija, Ana, Olga, Tončka, Julka (Marta)
vinograd »na mizarju« (vina do 2500 litrov)
poljedelstvo, živinoreja (plemenski bik), prevoz mleka v Trnovo v mlekarno

gospodar Franc župan vasi in amaterski vaški veterinar
internirani v Monzo

8. JERGOLE (BUBNIČ)

gospodar Anton + žena Frančiška, sin Slave, hčere Zora, Štefanija, Marija, Francka, Nada
vinograd »krvični jark« (vina 500 litrov)
živinoreja
gospodar delavec v kamnolomu pri Oblaku
dobivali avstrijsko odškodninsko pokojnino
internirani v Torino

9. JEVONETOMI (PENKO), RODOM IZ GRADCA PRI PIVKI

gospodar Gregor + žena Antonija, sin Anton in hči Nada
gospodar železniški delavec
vinograd »krvična reber« (vina 500 litrov)
začasno živeli pri Šemajevih

10. (12) BLAŽOVI (MOŽINA)

Pepa
poznani kot izdelovalci in serviserji mlinov, žag venecijank, vint za prešanje sadja
vinograd »v vrteh« (vina 500 litrov)

11. (11) JURETOVI (PRELEC, BOŠTJANČIČ)

gospodarica Marjeta, sinova Jože in Tone

poljedelstvo, živinoreja
vinograd »na selu« (vina do
700 litrov)

Jože in Tone delala pri Oblaku v
kamnolomu

internirani v Trento

12. (13) MATJONOV (SLUGA)

Pepe, Marija

gospodar Janez + žena Johana, hčere
Pepa (Jožefa), Mara, Pavlina, Roza
(rojena v internaciji)

živinoreja, poljedelstvo

vinograd »vrte« (vina do 200 litrov)

gospodar Janez dvakrat preplul ocean
in delal v Ameriki v New Yorku, ki
ga je takrat po pripovedovanju lahko
prehodil peš v enem dnevu

internirani v Beluno

13. (20) SLUGOVI »GORNJI« (MATKO)

gospodarica Marička, sinova Tone in
Frane

živinoreja, poljedelstvo

vinograd »zavrtica, selo« (vina do
300 litrov)

avstrijska odškodninska pokojnina

internirani v Torino

14. ŠEMAJEVI (ŠIRCELJ)

gospodar Jože železniški delavec, zato
so živeli v Italiji (Torino) in po vojni
tam tudi ostali

15. (21) ČOTOVI (KALUŽA)

gospodar Ivan + žena Ivana

sin Janez, vojak 9 let

živinoreja, sadjarstvo

vinograd »na stajah« (vina do
200 litrov)

internirani v Monzo

16. (24) FORŽOVI (SLUGA)

gospodarica Frančiška

mala kmetija, avstrijska odškodninska
pokojnina

17. (27) SLUGOVI (MATKO)

gospodar Tone + žena Ivana, sin Tone,
hčeri Johana in Mica

poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo

vinograd »v vinogradu« (vina do
2000 litrov)

mlinsko kamnito korito

obrt: kovaštvo, zidarstvo

internirani v Beluno

18. (16) ANDREJCOVI (LOGAR)

gospodar Andrej, hči Marija (Mica)

mala kmetija

vinograd »vrt« (vina do 300 litrov)

internirani v Beluno

19. (22) FRANETOVI (LOGAR)

gospodar Frane + žena Zofija, sinova
Tone in Berto, hčere Zora, Danica,
Majda

poljedelstvo, živinoreja

vinogradi »zavrtica + njivca +
pomoklica« (vina do 800 litrov)

internirani v taborišče v Rimu

20. (18) JEŠTINOV (ROLIH)

gospodar Martin + žena Marija, sinova
Viktor in Marijo (pri vojaki), hči
Zofija

sin Pepe + žena Frančiška (njuna sinova
Aldo in Marijo)

poljedelstvo, živinoreja

vinograd »solne« (vina do 500 litrov)

delavci na železnici, gozdnih poteh,
vodovodu v Trnovem iz Kocjanove
drage

internirani v Como

21. (20) ČELIGOVI (ČELIGOJ)

gospodar Andrej + žena Tona, sinovi
Sande (vojak), Mile, dvojčka Marijo in
Miro, hči Zora

poljedelstvo, živinoreja

vinograd »zavrtica« (vina do
500 litrov)

gospodar delal pri Oblaku v
kamnolomu

internirani v taborišče v Rimu

22. (19) MARTINOV (MOŽINA)

gospodar Pepe in mati Marija

čebelarstvo, v času med vojno čebele
prevzel Možina na Topolc in jih po
vojni vrnil

vinograd »prepuč« (vina do
200 litrov)

internirani v taborišče v Rimu

23. (26) JERGOLE (KOVAČIČ)

gospodar Alojz + žena Mica (Marija),
sinova Lojze in Anton

Micina mati Marija in Micina sestra
Antonija

v internacijo Italijani odgnali samo
gospodarja Alojza, ki so ga dobili
doma, ostali med vojno živeli pri
sorodnikih v Zarečju

poljedelstvo, živinoreja

vinograd »vrt« (vina do 500 litrov)

gospodar Alojz interniran v Trento,
kasneje se je vrnil k svoji družini

24. (17) OSNOVNA ŠOLA PODSTENJE

družina Gržina

gospodinja Marija naj bi bila nekdanja
kuharica na avstrijskem dvoru na
Dunaju

hčeri Marija in Zora (učiteljici)

leta 1926 še poučevali v slovenskem
jeziku, od 1927. leta do požiga pa samo
v italijanskem jeziku

izredno urejen in obdelan šolski vrt
od Jakopovih kupovale kruh in mleko
in jim v varovanje zapustile kroniko
šole v Podstenjah

med vojno živeli v Trnovem pri
Joškotu ●

*Zapisal: Milivoj Kaluža
Pripovedovali: Olga Kaluža,
Viktor Rolih, Marija Valenčič
in Ivan Tomšič*

LICITACIJA KRAČ V PODSTENJAH

Podstenjski tradicionalni običaj licitacije krač je tudi letos pritegnil veliko število kupcev, ki so s plačilom prispevali za popravilo okolice cerkve.

V nedeljo, 16. junija, so v Podstenjah praznovali shod, ki je posvečen njihovu zavetniku sv. Antonu Padovanskemu, ki goduje 13. junija. V tej vasi so poznani po starodavni navadi, da se po končani sv. maši, ki se odvija ob 10. uri dopoldan, prične s prodajo svinjskih krač. Čeprav so se krače v osnovi navezovale na zimskega sv. Antona, ki je bil »praščar«, se je običaj obdržal na god sv. Antona Padovanskega, ki je zaščitnik kmetijstva. Krače, ki se licitirajo, so običajno domače, saj se pršute suši in se jih ravno za shod prične rezati. Od pršuta se odreže del krače, ki ga vaščani odnesejo v dar cerkvi sv. Antona. Zadnjih nekaj let je v Podstenjah vse manj svinj, tako da tisti, ki svinjine nimajo doma, to kupijo in potem prinesejo v dar.

»Krače se v Podstenjah že od nekdaj prodajajo na licitaciji, kar je izjemno redek pojav v Sloveniji. Običajno se ista krača proda večkrat: nekdo se oglasi z izklicno ceno, drugi to ceno višajo, tisti, ki krače prodaja, se oglašajo: »Cena prvič, cena drugič, cena tretjič – prodano.« Plačnik prinese denar, a krače ne vzame, zato gre

ta lahko še enkrat ali tudi dvakrat v prodajo. Sama licitacija traja nekje med uro in uro in pol, ljudi pa je precej, saj je sv. Anton zavetnik in priprošnjak proti boleznim živine in tisočrim drugim priprošnjam. Ljudje se zato čutijo počaščene in zaščitene, če darujejo za cerkev sv. Antona Padovanskega v Podstenjah. Vsako leto imamo več obiskovalcev, izkupiček pa je odvisen tudi od vremena, saj se je že zgodilo, da je dež pokvaril in onemogočil licitacijo,« pojasnjuje predsednik sveta Krajevne skupnosti Topolc Milivoj Kaluža.

V zadnjih letih se izklicna cena za kračo giblje med 15 in 20 evrov in sega do največ 50 evrov. Ves izkupiček, ki se pridobi ob tej priložnosti, gre za namene popravila cerkve v Podstenjah. Iz omenjenih sredstev se je v zadnjih letih financiralo popravilo obeh stranskih oltarjev – oltarja sv. Jožefa in oltarja lurske Matere Božje, osrednji oltar pa je dobro ohranjen in z izjemo manjših popravkov ne potrebuje temeljite prenove. Poleg sredstev, ki se zberejo na tak način, gre na tem mestu pohvaliti tudi razne donatorje – še posebej lastnika mlinarice

Podstenjah Bogdana Nemca, ki je bil v zadnjih letih donator za cerkev in pokopališče. »V letošnjemu letu imamo namen tlakovati stezo za cerkvijo na pokopališču in stezo, ki vodi od cerkve do križa, kjer se običajno zaustavlja duhovnik ob priložnostih »kvatrne« nedelje, kot je današnja. Tlakovanje bomo krajanje Podstenj, Mereč in Podstenjska naredili v lastni režiji z »robuto« in finančnimi sredstvi iz grobarin. Star križ za podestom nameravamo zamenjati z novim iz marmorja ali granita, verjetno ravno s sredstvi, zbranimi na licitaciji krač,« je letošnje načrte krajanov predstavil predsednik sveta KS Topolc Milivoj Kaluža in dodal: »Sred-

stva imamo ločena na cerkvena sredstva in sredstva, ki so namenjena za pokopališče. Denar od prodaje krač, denar iz »škrabce« ali darovi za cerkev gredo v en fond za cerkev sv. Antona, za popravilo pokopališča pa uporabljamo donacije - grobarine po grobnih poljih ali morebitna sredstva, ki jih dobimo od Občine Ilirska Bistrica. Prav zaradi tega spretno koordiniramo dela pri popravilih cerkve in na pokopališču.«

Poleg krač pa v Podstenjah licitirajo tudi cerkveno travo, ki je bila včasih kmetom zelo pomembna, saj so tisti, ki so imeli zelo majhne kmetije, prav čakali, da bi pridobili kakovostno seno za krmljenje živine. Cerkvene trave je danes bistveno manj, saj so se določene parcele zarasle. »Danes imajo kmetje dovolj krme oz. dovolj trave za seno in je ta licitacija manj pomembna, saj nastopa bolj kot en hec, o čemur priča tudi letošnja cena 15 evrov,« je povedal Milivoj Kaluža. Velja omeniti, da se stalež goveje živine v Podstenjah povečuje, poleg tega pa se

vaščan Slavec Rado ukvarja z ovčerejo in čebelarstvom.

Licitacija krač v Podstenjah traja že več stoletij, prekinjena pa je bila le v letih med 1942 in 1945, ko so bili prebivalci Podstenj, Mereč in Podstenjska v internaciji. Po koncu vojne se je licitacija znova obudila in traja še danes. Zanjih

20 let jo pridno vodi Anton Vičič, ki prav tako goduje na ta dan. Pred njim so jo vodili Jože Železnik, Franc Valenčič - Jenezinček iz Mereč, nekaj časa pa tudi Ludvik Kaluža iz Ratečevega Brda, rodom iz Podstenj. Na vprašanje, kako izberejo osebo za tako pomembno funkcijo, gospod Kaluža odgovori: »Licitator je lahko vsak, ki ima močan glas in je več prodaje, biti pa mora tudi zelo zabaven človek, ki ga poleg ostalega ni strah nastopiti pred množico. Ni vse v prodaji, povedati mora tudi kakšno okroglo, da se ljudje zabavajo in če je prodaja zabavna, je izkupiček večji.«

Dobrodošli tudi naslednje leto na licitacijo krač v Podstenje, med letom pa po kmetijske pridelke: mleko, svinjsko, goveje in jagnječe meso ter med. V Mlinu Nemec vas pričakujejo z odlično moko in ostalimi mlevskimi izdelki tudi bio in eko pridelave. ●

OB DNEVU DRŽAVNOSTI NA BAČU

V soboto, 22. junija, smo na Baču praznovali rojstni dan naše Slovenije. Kulinarični pohod smo začeli ob 8.30, ko so se še kazali prvi sončni žarki. Obiskovalci so se lahko odžejali z domačim bezgovcem, poskusili zeliščno frtaljo in polento s klobaso ter se ohladili in posladkali s piškoti z marmelado v črni kuhinji Pri Puški.

Po začetni odločitvi, da v primeru dežja vse odpade, smo vseeno začeli gledati v nebo in premlevati, kaj bi naredili, da celotno praznovanje ne bi odpadlo. Padla je odločitev, da povprašamo, kako je s halami v bivšem Javorju. Ženske smo šle v akcijo. Poklicale smo Marka Slavca iz Trnja, ki je lastnik »nove žage« in nam je brez problemov odstopil svojo halo. S pomočjo moške sile smo vse rekvizite prenesli na drugo lokacijo in prizorišče pripravili do točke, da se je prireditev lahko začela. Poleg OFS Tuščak in ŽPS Tuščak so z nami praznovali še Hana

Fatur, Mladinski pevski zbor OŠ Knežak, plesalke ŠD Pike, VS Karina in Nonet Kresnik. Pesmi o domovini je recitirala Urška Strle, kot mladi voditeljici pa sta se izkazali Lana Lenarčič in Nika Tomažinčič. Dogajanje smo popestrili z ugotavljanjem višine pršuta, teže hloda in z balinanjem za sir. Nagrade so bile mikavne in veseli smo bili, da so jih dobitniki razdelili med vse obiskovalce. Kot vsako leto so se vsi obiskovalci lahko najedli Ljubinega golaža in zaplesali na glasbo Ansambla Snežnik. ●

Tanja Blažek

GORSKO KOLESARSTVO JE NEKOMU TRN V PETI

Vedno ko poslušamo in beremo o težavah, s katerimi se gorski kolesarji soočajo drugod po Sloveniji, se radi pohvalimo s pozitivnimi izkušnjami iz naših krajev. Pa vendar se z naraščanjem interesa za gorsko kolesarstvo in z razvijanjem kolesarske infrastrukture prej ali slej pojavijo tudi tisti, ki jih to moti. Žal pri nas ni nič drugače kot drugje.

Že nekaj časa se soočamo z uničevanjem označevalnih tabel, ki skrbijo za ozaveščenost, predvsem pa za varnost vseh uporabnikov poti v okolici Črnih njiv. Nazadnje se je to zgodilo včeraj, ko so člani GKD Borovci opazili, da nad kolesarsko potjo Borovci nekaj manjka. Izginila je informacijska tabla, ki je označevala začetek športnega objekta Borovci, ki ga je leta 2018 uredila Občina Ilirska Bistrica in

za katerega so bila izdana vsa potrebna soglasja lastnikov in mejašev ob poti. Gre za objekt, ki v najboljši luči prikazuje, kaj vse se lahko doseže z dobrimi odnosi in s sodelovanjem. Namenjen je tako kolesarjem začetnikom kot tudi tistim bolj izkušenim, poskrbljeno pa je tudi za souporabo s pohodniki.

Kolesarski društvo GKD Borovci smo ustanovili z namenom združevanja kolesarskih navdušencev v Ilirski Bistrici in okolici. Ponosni smo na to, da se lahko pol leta po ustanovitvi pohvalimo s kar 47-imi člani. Ponosni smo tudi na to, da je naš najmlajši član rojen leta 2008, najstarejši pa 1941. Pohvalimo se lahko z odličnim sodelovanjem z ostalimi društvi in uporabniki narave ter z dobrimi odnosi z vsemi lastniki zemljišč, preko ka-

terih potekajo urejene kolesarske poti. Te so nastale v nekaj letih in so, z izjemo športnega objekta Borovci, plod prostovoljnega dela in naših prispevkov. Verjamemo v to, da se vse težave lahko rešijo s pogovorom in dobrim delom. Verjamemo tudi, da je tisti, ki se je znesel nad omenjeno tablo, imel svoj razlog za to. Radi bi razumeli povod za to dejanje in našli kompromis, ki bi ustrezal vsem, zato prosimo vse, ki imajo kakršne koli pomisleke, vprašanja, opazke glede našega delovanja, da navežejo stike z nami. Z veseljem si bomo vzeli čas za pogovor in iskanje rešitev.

Podobne nevšečnosti so bili deležni tudi organizatorji teka *Milanja trail*, saj so jim zmanjkale označbe proge za čas tekme. Občina Ilirska Bistrica je zato zoper neznanega storilca podala ovadbo za kaznivo dejanje poškodovanja in odtujitve tuje lastnine.

Vsem želimo veliko užitkov v čisti in neokrnjeni naravi nad Ilirsko Bistrico. ●

GKD Borovci

Slika prikazuje stanje na dan, 18. 6. 2019, slika v krogu (brez table) pa stanje en dan kasneje.

SHOD KNEŽAK 2019

PETER 9. AUGUST ANSAMBEL ŠEMPIDCI & lokalni bend BLACK IV4

9. & 10.8. OTROŠKE DELAVNICE OB 18.00

10.8. TURNIR V BALINČKANJU OB 16.00

OTVORITEV FOTOGRAFSKE IZSTAVI "SVET HITROSTI SKOZI OBJEKTIV"

9.8. OB 20.00 (PUMPA BAR, Knežak) AVTOR BOGDAN ČOK, ČLAN FOTOKLUBA ŽAREK IZ SEŽANE

SOBOTA 10. AUGUST ANSAMBEL BISERI

ZA NAJAVLJENE SKUPINE BO MOŽNOST OGLEDA ZGODOVINSKE SONE POD KNEŽAK IN LOKALNIH ZNAMENITOSTI

KSTD Tabok Kalc 1899 Knežak

ILIRSKA BISTRICA

I FEEL LOVE

TURNIRSKA PUMPA Knežak

Športna zveza Slovenije

UPOKOJENCI OBČUDOVALI LEPOTE SOSEDNJE ITALIJE

Člani Društva upokojencev Ilirska Bistrica smo se v soboto, 25. maja, udeležili enodnevnega izleta v Italijo.

Iz Ilirske Bistrice smo se preko Kozine in Trsta peljali do gradu Miramar, kjer smo si ogledali grajske vrtove, pot pa nadaljevali do izvira reke Timav in si tam ogledali izvir in cerkev ob izviru. Nato smo šli v Gradež, kjer nas je čakala ladjica. Po polurni vožnji smo prispeli na otok z znano romarsko cerkvijo Madona di Barbana. Po ogledu znamenitosti otoka smo se vrnili na kopno in se napotili proti Ogleju. Tam smo si ogledali ruševine rimskega foruma in katedralo, ob kateri se dviga mogočen zvonik. Že

pozno popoldan smo pot nadaljevali v Sredipolje, kjer smo si ogledali kostnico – spomenik padlim vojakom. Tam smo zaključili ogled in se odpeljali proti domu. Izlet je bil prijeten, saj nam je bilo naklonjeno tudi vreme. ●

*Za DU Ilirska Bistrica
Jože Rolih*

16. ŠPORTNE IGRE DRUŠTEV UPOKOJENCEV JUŽNE PRIMORSKE

V četrtek, 6. junija 2019, je Društvo upokojencev Ilirska Bistrica skupaj z Zvezo društev upokojencev južne Primorske organiziralo »16. športne igre društev upokojencev južne Primorske.«

Na njih je sodelovalo čez 300 športnikov upokojencev in njihovih spremljevalcev v devetih panogah, in sicer: balinanju (moški in ženske), kegljanju (moški in ženske), pikadu (moški in ženske), briškuli (trešet), taroku, šahu, namiznem tenisu, reševanju križank in streljanju. Najbolj množična je bila udeležba balinark in balinarjev ter pikadistk in pikadistov. Glede na videno lahko rečemo, da so tekmovanja potekala korektno in v športnem duhu. Vse tekmovalke in

tekmovalci so se po svojih najboljših močeh trudili za doseganje čim boljših rezultatov. Podeljenih je bilo čez 50 kompletov medalj in trije pokali, in sicer: za ekipno 1. mesto DU Postojna, za ekipno 2. mesto ZDUMO Koper in za ekipno 3. mesto DU Ilirska Bistrica. Zmagovalci DU Postojna so prejeli tudi prehodni pokal. Organizacija tekmovanja je poteka v skladu s pričakovanji, po mnenju mno-

gih precej uspešno, dosežena pa sta bila tudi glavna cilja takih iger, to sta druženje in dobra volja udeležencev. ●

*Predsednik DU Ilirska Bistrica
Jože Rolih*

»PA SE SLIŠ' – NAJ SE SLIŠ'«

»Narodna pesem je najnaravnejši izraz ljudskih množic. Kjer zamre narodna pesem, tam zamre narodna zavest ... « je nekoč dejal skladatelj in glasbeni pedagog Luka Kramolc.

50. tabor slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični, 16. junij 2019

Da ne bo zamrla ne pesem in ne narodna zavest so tretjo nedeljo v juniju v Šentvidu pri Stični prav s pesmijo dokazali pevke in pevci združenih mešanih, ženskih in moških pevskih zborov iz Slovenije in zamejstva na 50. Taboru slovenskih pevskih zborov. Dvaintrideset ženskih, štiriindvajset moških, petdeset mešanih in štirinajst zborov iz zamejstva je pod vodstvom živahnega dirigenta Danila Švare in ob spremljavi Policijskega orkestra izvedlo koncert znanih ljudskih pesmi. Scenarist in dolgoletni predsednik programske komisije Ta-

bora Stane Peček v program ni pozabil vplesti niti združenih otroških in mladinskih pevskih zborov OŠ Ferda Vesela Stična in OŠ Stična, FS Vidovo Šentvid pri Stični, Šentviških pritrkovalcev, orgličarja Ota Nemaniča in mlade violinistke Eme Starešinič. Program je povezovala Anica Volker, recitirala pa sta Nina Valič in Klemen Janežič. Eminenčni gostje Matej Šteh, predsednik Tabora, direktor JSKD RS Marko Repnik, župan Občine Ivančna Gorica Dušan Strnad in seveda častni pokrovitelj Tabora, predsednik RS Borut Pahor so vse pozdravili, jim voščili in podelili nagrade in priznanja. Tudi pevke in pevci MePZ Avgust Šuligoj DU Ilirska Bistrica in pevke ŽePZ Kalina z Ilirske Bistrice so peli v programu in vznesenem zaključku venčka priljubljenih narodnih. Žal je ob bistriških pevcih in pevkah s Primorske sodeloval le še MePZ Ulka Ankarani. Upajmo, da bo drugo leto bolje! ●

Franc Gombač, DU Ilirska Bistrica

KLUB ZDRAVO ŽIVLJENJE VABI V SVOJE VRSTE

Klub Zdravo življenje iz Ilirske Bistrice je bil ustanovljen pred 27 leti in od takrat ves čas neprekinjeno deluje. Lep in visok jubilej (25 let) smo pred dvema letoma praznovali z nepozabnim izletom na Dolenjsko, v idilično deželo cvička in zelene Krke.

no vplivajo na naše zdravje in počutje. Zmanjšujejo stres, dvigajo našo samozavest, ohranjajo gibčnost in vitalnost članic in članov.

Imamo tudi svoj simbolni znak. To je jin in jang, eden najstarejših kitajskih simbolov. Predstavlja dve nasprotni dimenziji, belo in črno, ki dajeta svetu ritem. Jin označuje ženski, jang pa moški princip, v bistvu pa sta eno.

Vabimo vas, da se nam pridružite! ●

Z. Š.

Že ime našega društva - Klub Zdravo življenje - nam pove, da se vztrajno trudimo za zdrav način življenja, za veliko gibanja, za dobro voljo in prijetno vzdušje. Gibalne vaje, ki jih v telovadnici OŠ Dragotina Ketteja pod vodstvom trenerja Branka Štembergerja izvajamo vsak ponedeljek in četrtek, pa tudi odbojka in poletno balinanje na Črnih njivah, zelo blagodej-

PRENOVLJENI PROSTORI V DOMU STAREJŠIH OBČANOV

Z organizacijo stanovanjskih skupin želijo v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica stanovalcem bivanje čim bolj približati domačemu družinskemu življenju, zato so bivanjske skupnosti majhne, interaktivne in nosijo znana imena Sušec, Gradina in Pod Drago. Po uspešni prenovi trakta D je na vrsti prenova trakta C.

»Želimo si, da bi se oskrbovanci v naši oskrbi počutili kar se da prijetno in dostojanstveno, zato smo s 1. aprilom letos pričeli z novo organizacijo dela oz. z uvajanjem novih konceptov dela v bivalnih skupinah, ki predstavljajo manjše skupine sobivanja starostnikov z od 14 do 15 stanovalci. Bivajo v zaokroženem bivalnem prostoru, kjer vsi posamezniki delujejo kot del gospodinjske skupnosti. Ljudje, ki sobivajo, si delijo dnevna opravila, hkrati pa v okviru svojih sob ohranjajo svojo individualnost in zasebnost. Gre za poseben pristop v arhitekturi prostorov, ki izhaja iz koncepta skupnega izvajanja dnevnih opravil, druženja in sožitja,« je bistvene novosti v bivanju stanovalcev vseh treh nadstropij uspešno prenovljenega trakta D predstavila direktorica Doma starejših občanov Ilirska Bistrica Jasmina Tomažič.

V novem, zaokroženem bivalnem prostoru ima vsak od stanovalcev svojo sobo z lastno kopalnico. Kuhinja je skupna in prilagojena stanovalcem na invalidskih vozičkih. Skupina ima skupen dnevni prostor in svojo zunanjo teraso. »Vsaka bivalna enota ima svoj »ADT«, kar pomeni avtonomni delovni tim. Vsaka bivalna enota ima tudi od 5 do 6 zaposlenih, ki ne krožijo po hiši, ampak so ves čas v eni bivalni skupini. Imamo vodjo organizacijske enote, uvajamo pa tudi referenčne osebe v obliki enega zaposlenega za posameznega stanovalca, kar pomeni, da če imamo na primer stanovalko, ki je doma iz Bača, je tudi njena referenčna oseba zaposlena z Bača, saj je pomembno, da se poznata in karakternost ujama. Referenčna oseba je kot nekakšna socialna delavka, ki gre s stanovalko enkrat na teden na kavo, jo seznani z aktualnimi zadevami

iz njenega kraja ali gre na sprehod z njo. Stanovalka in referenčna oseba imata kot nekakšen obred, lahko na primer skupaj napišeta voščilnico za rojstni dan ali spečeta piškote. Referenčna oseba je lahko del tima, lahko pa je izven tima, odvisno od medsebojnega razumevanja in interakcije,« je spremenjeno organizacijo zaposlenih znotraj bivalnih skupin pojasnila direktorica Jasmina Tomažič.

STEKLA JE PRENOVA TRAKTA C

V ponedeljek, 17. junija 2019, so v matični hiši na Medenovem hribu pričeli z gradbeno-obrtniški in inštalacijski deli prenove v vseh treh nadstropjih trakta C. V ta namen so preselili 36 stanovalcev. Glede na pričakovanja naj bi bila investicija izvedena v petih mesecih.

V primerjavi z ostalimi domovi starejših po državi je bistriški v odličnem položaju, zatrjuje direktorica Tomažič: »Pravilnik o minimalnih tehničnih zahtevah za izvajalce socialno-varstvenih storitev opredeljuje zahtevo vzpostavitve predpisanega bivalnega standarda do septembra 2021. Do takrat bomo ustrezen bivalni standard dosegli s polovico naše matične hiše in s prizidkoma 1 in 2, s katerima že zagotavljamo bivalni nadstandard v eno in dvo-posteljnih garsonjerah.«

NAČRTUJEJO NOVOGRADNJO ZA OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI

Dom starejših občanov Ilirska Bistrica je kombiniran zavod, saj v njem poleg

starostnikov, ki izpolnjujejo splošni starostni pogoj 65 let, bivajo tudi odrasle osebe s posebnimi potrebami: osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem

zdravju, osebe s težavami v duševnem razvoju, osebe s senzornimi motnjami in motnjami v gibanju ter osebe s kroničnimi in neozdravljivimi boleznimi.

Ti ljudje so odrasli, a so še vedno mladi in imajo čisto drugačne potrebe od sedemdesetletnikov ali osemdesetletnikov. Prav zato je v teku izdelava projektna dokumentacija za novogradnjo, ki bi sprejela 32 stanovalcev in bi bila sestavljena iz dveh bivalnih skupin po 16 ljudi, ki bi po trenutnih načrtih svoj dom našli v parku nad domom.

Prenova trakta D je Dom starejših občanov Ilirska Bistrica stala 1.300.000 evrov, vrednost prenove trakta C pa znaša 840.000 evrov. ●

MEDGENERACIJSKO DRUŽENJE V DOMU STAREJŠIH OBČANOV

Z junijskim medgeneracijskim srečanjem v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica smo zaključili osmo leto teh mesečnih srečanj. To je torkov popoldan, ko se v domski dvorani enkrat mesečno srečamo stanovalci doma, starejši, ki še živijo doma, zaposleni v domu, prostovoljke - sodelavke Karitas, mladi in gostje, ki jih sodelavke Karitas povabimo na srečanje.

V osmih letih smo na srečanja povabili veliko število skupin in posameznikov, ki so nam predstavili svoje dejavnosti in nam s tem polepšali popoldan. Zbrana družina ne more brez glasbe in brez spremljave harmonike. Harmonikarjev smo še posebej veseli, saj naredijo naše srečanje bolj veselo, s petjem in ploskanjem pa se jim pridružimo prav vsi. V letošnjem letu so bili z nami harmonikarji Ivan, Toni, Aleksander in Klavdija. Nekateri enkrat, drugi večkrat, vsem pa smo za njihovo sodelovanje zelo hvaležni.

V letošnjem letu so srečanja obogatili mladi in malo manj mladi gostje z različnimi predstavami. Letos smo bili bolj gledališko obarvani, saj so nam gostje prikazali kar nekaj gledaliških igrin in lutkovnih predstav. S takšnim programom so bile med nami vzgojiteljice bistriškega vrtca, mladi Jasenci in učenci Osnovne šole Anton Žnideršič. Radi prisluhnemo recitacijam, petju in obujemo stare običaje ob praznikih. Tudi tega ni manjkalo na naših letošnjih srečanjih. Gostje s to tematiko v tem

letu so bili člani *Kulturne klepetalnice* Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Ilirske Bistrice, *Pevska skupina Vasovalci*, gospod Janez in Danilo.

Ob medsebojnem pogovoru in osvežitni pijači, ki jo pripravijo domski kuharji, na srečanju običajno tudi dokončamo preprost izdelek, ki udeležencem ostane kot spomin na mesečno srečanje. Posebno se pri pripravi teh izdelkov velikokrat izkaže Marica, pa tudi otroci in prostovoljci iz programa *Popoldan v Ilir-*

ski Bistrici so vedno izvirni pri pripravi preprostih daril.

Junijsko druženje je vsako leto bolj slovesno. Tako je bilo tudi letos. Posebno glasbeno vzdušje nam je pričaral *Ansambl Lojzeta Bajca* s prijatelji. Bilo je tako prijetno in razgibano, da so stanovalci doma skoraj pozabili na uro večerje. Vsako leto se nam na zadnjem druženju pridruži tudi direktorica doma, da se drug drugemu zahvalimo za dobro in prijetno sodelovanje ter si obljubimo, da se jeseni zopet srečamo.

Za lepše sožitje med generacijami in kakovostno staranje je učenje dobrega medsebojnega sodelovanja in komunikacije pomembno in še kako potrebno. Sodelavke Karitas se zavedamo pomembnosti takšnega učenja in ga pogosto vključujemo v program naših srečanj. Upamo, da so srečanja obogatitev tudi za vse naše goste. *Hkrati pa na naša medgeneracijska druženja in ostale dejavnosti Karitas vabimo nove sodelavce.* ●

Božidara Česnik in sodelavke Karitas

PILATES ZA STANOVALCE DOMA STAREJŠIH OBČANOV ILIRSKA BISTRICA

Pisal se je september 2015, ko sem prvič vstopila v večnamenski prostor Doma starejših občanov Ilirska Bistrica in začutila prvi stik s stanovalci. Že na prvi uri sem vedela, da bo ta pot pilatesa čudovita in po štirih letih lahko z gotovostjo rečem, da se nisem niti malo zmotila. V DSOIB »pilatesiramo« že četrto leto in kot se s stanovalci radi šalimo, septembra tako vstopamo v peto šolsko leto pilatesa za starostnike.

Pilates se izvaja v dveh skupinah, dopoldanski in popoldanski, vadbena ura traja dobrih 45 minut. S starostjo se namreč srečujemo z različnimi fizičnimi omejitvami in zdravstvenimi težavami, ki jih pri vključevanju v vadbo, še posebej v starostnem obdobju, ne smemo zanemariti. Varna vadba je ključna pri zagotavljanju uspešnih učinkov vadbe. Manjša skupina mi tako omogoča, da se med mano, inštruktorjem, in stanovalci ustvari zaupanje, in da lahko dodobra spoznam njihove fizične zmogljivosti in omejitve. S tem lahko zagotovim varno, dobro in kvalitetno poučevanje, vsak

od stanovalcev pa je tako enakovredno vključen v vadbo.

Na podlagi zgoraj zapisanega je vsaka vadbena enota strukturirana iz zaporedja vaj, ki so prilagojene fizični zmogljivosti in omejitvam prisotnih. Vaje v večini izvajamo v sedečem položaju, po potrebi se kdaj pa kdaj počasi sprehodimo, povzdignemo na prste v višave ali ponosno zakorakamo po prostoru. Izvajamo različne vaje za moč, raztezne vaje, spodbuja se koordinacija, zavedanje lastnega telesa in telesna kontrola. V pomladno-poletnem obdobju se iz notranjih prostorov preselimo na teraso

Doma. Ključna pri vadbi je tudi uporaba različnih pilates pripomočkov, ki dodatno stimulirajo mišice, nadgradijo obstoječe vaje in popestrijo ure pilatesa. Stanovalce skozi vaje vodim z verbalnim in demonstracijskim načinom vodenja.

Pilates je tako odličen za ohranjanje vitalnosti funkcij mišic in sklepov, odlično pa vpliva tudi na psihološko počutje stanovalcev. Je ena izmed najbolj funkcionalnih vadb, ki pomaga starejšim ohranjati zdravje in dobro splošno počutje. Uvod ali zaključek našega druženja in telesne aktivnosti obogatimo s pripovedovanjem življenjskih zgodb stanovalcev, izkušenj, dosežkov, predbatiramo težave in si marsikdaj za lepši dan tudi kakšno zapojemo. Ljudje smo čuteča bitja in socialni stik stanovalcem ogromno pomeni. Poleg tega, da so zlati »učenci«, so tudi moji učitelji z velikim srcem, saj mi marsikdaj zaupajo kakšno dobro popotnico za življenje. To je zame najlepše plačilo.

Do naslednjic vam vsi skupaj ponosno in vitalno mahamo z našega pomladno-poletnega druženja ob zdravem sadnem napitku. Naš moto je: »Prav nič nas ne ustavi!« ●

mag. Petra Erjavec Kožman

VGC DOM NA VIDMU – MOŽNOST IN PRILOŽNOST

DEJAVNOSTI V MESECU JULIJU IN AVGUSTU 2019

VGC Dom na Vidmu je v mesecu juniju ponudil veliko vsebin na temo **Kako biti, postati in ostati v dobri psiho fizični kondiciji in tudi vnaprej bo deloval v to smer. Zašel je k starostnikom na vas, da bi v njihovo samoto vnesel nekaj radoživosti in optimizma. Da bi deloval po načelu »V slogi je moč« se je preko raznih dejavnosti povezoval z VDC-jem, DSO Ilirska Bistrica in TIC-em, kar se je izkazalo kot potrebno in koristno.**

Na premiskem gradu je na ogled razstava Pogled skozi objektiv, za katero so slike prispevali tečajniki istoimenskega foto tečaja pod mentorstvom Foto kluba Sušec, ki je potekal lanske leto pod vodstvom VGC Dom na Vidmu, v vitrini na levi strani vhoda Doma na Vidmu pa je na ogled razstava šestošolke Dorontine Gashi, ki je nastala v sodelovanju omenjenega VGC-ja in Dnevnega centra Sonček. V juliju in avgustu bomo zaradi dopustov nekoliko manj dejavni, septembra pa začnemo s starim tempom in s starimi ter novimi vsebinami. Uživate v poletju!

Vsak ponedeljek 17.00–18.00 in 18.00–19.00 v VGC Dom na Vidmu	SREČEVANJE ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV: poteka v dveh skupinah, prijave na tel. št. 015 683 040, Jasmin Tomažič.
19.00–22.00 v VGC Dom na Vidmu	ACCESS BARS IZMENJAVE: facilitatorji in praktiki, kontakt 05 71 45 022 v dopoldanskem času.
Vsak torek 9.00–11.11 na Kresnički, Prešernova 25 a	KUHANJE: v sodelovanju z VDC-jem, kontaktna oseba Jerica Strle, tel. šte. 041 484 937
14.00–17.00 v VGC Dom na Vidmu	SVETOVALNICA ZA OSEBE S TEŽAVAMI Z ODVISNOSTJO: svetovanje, informiranje in motiviranje, prijave na tel. št. 040 683 015, Jasmin Tomažič
Vsako sredo 9.00–11.00 različne lokacije po Občini Ilirska Bistrica	VGC NA OBISKU: izvajalka Jerica Strle
Vsako prvo sredo v mesecu od 18.00 dalje v VGC Dom na Vidmu	MEDITACIJE IN ENERGIJSKE TERAPIJE: dodatne informacije na tel. št. 031 781 461, Martina Zorza, zaželen prostovoljni prispevek
Četrtek 10.00–11.00 v VGC Dom na Vidmu	RAČUNALNIŠKI TEČAJ ZA ZAČETNIKE: (delo z dvema tečajnikoma), predhodni dogovor z Jerico Strle na tel. št. 041 484 937

Vsak četrty četrtek v mesecu od 13.00 dalje v VGC Domu na Vidmu	DRUŠTVO INCA: informacije o vsebini in delovanju društva na tel. št. 05 62 73 824, Diana Pelozo ali na drustvo.inca-oso@siol.net .
Vsak petek 9.00–12.00 v VGC Dom na Vidmu	SVETOVALNICA ZA OSEBE S TEŽAVAMI Z ODVISNOSTJO: svetovanje, informiranje in motiviranje, prijave na tel. št. 040 683 015, Jasmin Tomažič
od 15.30 dalje po predhodnem dogovoru z izvajalcem v VGC Dom na Vidmu	ENERGETSKO SVETOVANJE ZA OBČANE: energetski svetovalec Lucjan Batista, prijave na tel. št. 05 71 12 300 ali 05 71 41 361.
Vsak tretji petek 8.00–9.00 v VGC Dom na Vidmu	SVETOVALNO SREDIŠČE ZA INFORMIRANJE ODRASLIH: Ljudska univerza Ilirska Bistrica.

Vsi programi VGC-ja so brezplačni, zato bi jih bilo škoda zamuditi. Skupaj smo močnejši, ustvarjalnejši in uspešnejši!

PREDSTAVITEV POMEMBNEJŠIH DOGODKOV V JULIJU IN AVGUSTU

1. POČITNIŠKE DEJAVNOSTI

JULIJ: od 8. 7. 2019 do 12. 7. 2019 od 9.00 do 11.30 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Vesele in igrive počitniške delavnice za vse nadobudneže.

Izvajalka: Jerica Strle

ŠAH ZA VSE GENERACIJE

AVGUST: od 19. 8. 2019 do 24. 8. 2019 od 9.00 do 12.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Delavnice so namenjene vsem ljubiteljem te kraljevske igre, ne glede na starost in šahovsko znanje. Pod mentorstvom FIDE mojstra Danijela Beletiča bodo začetniki ubirali prve korake, tisti, ki že imajo določeno znanje, bodo le-to poglobili. Igra je primerna tako za otroke kot za odrasle, zato lepo vabljeni otroci, njihovi spremljevalci in vsi ostali odrasli, da se sprehodite po črno-belih poljih in odkrijete čarobni svet šaha tudi sami.

Delavnice so organizirane v sodelovanju s *Šahovskim klubom Rimex Ilirska Bistrica*.

Izvajalec: Danijel Beletič

2. DELAVNICA ZA SAMOPOMOČ: »TUDI VI SE LAHKO PRERODITE«

Torek, 23. 7. 2019 in 6. 8. 2019, ob 19.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

V mesecu juliju se bomo posvetili ažni čakri oz. tretjemu očesu. Njena ubranost nam pomaga pri samozavedanju, duhovnih spoznanjih in jasnovidnosti kot taki, dobro služi tudi pri zaznavanju vzorcev in spominu. Pravilno delovanje čakre nam lahko pomaga videti svet takšen, kot je, manifestirati lastne želje in izboljšati intuicijo. Avgusta pa bomo spoznali kronsko čakro, ki je čakra zavesti. Je center spiritualnosti in lastne mirnosti. Njeno dobro delovanje nam pomaga, da nenehno širimo svoje znanje.

Hvaležni za prostovoljne prispevke!

Izvajalka in prijave: Jožica Ramšak

3. »Z NARAVO IN LJUBEZNIJO DO ZDRAVJA«

Torek, 9. 7. 2019 in 20. 8. 2019, ob 18.30 in sreda, 10. 7. 2019 in 21. 8. 2019, ob 8.30 dopoldan v VGC Točka moči Dom na Vidmu

Da bi si znali sami pomagati in bi pravočasno prepoznali stres ter njegove posledice, v poletnem času organiziramo dveurne delavnice v naravi v dopoldanskem in večernem času, za vse – tudi za tiste, ki imate popoldanske obveznosti.

Dobili se bomo v VGC Točki moči Ilirska Bistrica 15 minut pred pričetkom in se skupaj odpeljali na Črne njive. Kdor lahko ali želi iti peš, se nam pridruži pol ure prej v VGC ali kar pri Baru Črne njive. Skupaj bomo odšli v gozd, kjer bomo v naravi našli podporo za svoje delovanje. Zaznavanje in povezovanje z energijami narave bo potekalo posamezno in v manjših skupinah z dvema do tremi osebami.

S seboj prinesite vodo in podlogo za sedenje in ležanje na tleh, za ostalo bomo poskrbeli mi.

Zaželen prostovoljni prispevek.

Izvajalka in prijave: Jožica Ramšak, tel. št. 041 289 632

4. »ZA DOBRO POČUTJE IN IZGLED POMAGAJMO CELICAM V NAŠEM TELESU«

Četrtek, 18. 7. 2019 in 22. 8. 2019, ob 19.00 v VGC Točka moči Dom na Vidmu

V sodelovanju s Prerojen.si in družbo *Neolife* pripravljamo predavanje, na katerem bomo govorili o tankem črevesju, ki je odgovorno za vsrkavanje hranil. Neposredno je povezano s srcem in našim splošnim počutjem. Velik pomen pri njegovem delovanju imajo bakterije in encimi.

Avgustovska tema bodo težave zaradi prekomerno aktivnega sečnega mehurja (inkontinenca), ki v današnjem času prizadenejo skoraj vsakega šestega Slovenca. Moški s temi težavami imajo pogosto povečano tudi prostato.

Pri otrocih so lahko v ospredju težave z zadrževanjem urina. Kar 30 % otrok trpi za to težavo. Dokazano je namreč, da občasno ali stalno povišan tlak v mehurju tudi do 30 %

zmanjša prekrvitev sluznice in mišice mehurja. Zlasti pri deklicah so pogostejša vnetja mehurja (cistitisi).

Predstavili vam bomo nekaj rešitev, kako si lahko pomagamo na fizičnem nivoju in kaj vse vpliva na delovanje mehurja tudi drugače.

Pridružite se nam od 18.30 dalje, preizkusite delovanje izdelkov *Neolife* in sodelujte v žrebanju!

Izvajalka in prijave: Jožica Ramšak, tel. 041 289 632

5. CELODENEVNE IZKUSTVENE DELAVNICE

Juljska tema je energija Jupitra – veselje, motiviranost. Ljudje z močnim Jupitrom so v skupini ljudi opaženi. Odlikuje jih prijetna narava, sposobnost smejanja in zabavanja ljudi. Sposobni so razmišljati na široko, ne ukvarjajo se z malenkostmi. Stvari znajo zapeljati tako, da se zgodijo same.

Avgustovska tema je energija Saturna - omejitve. Saturn vlada ljudem, za katere verjamemo, da z nogami stojijo trdno na tleh. So zanesljive osebe, nagnjene k podrobnostim. Radi zaključijo to, kar so začeli, so organizirani, čisti in urejeni. Odlikuje jih natančnost in strogost.

Ob prijavi sporočite vaše rojstne podatke in uro rojstva, da preverimo, v kateri hiši in v katerem znamenju je vaš Mars. Podatki niso obvezni za sodelovanje na delavnici, lahko so vam v pomoč pri razreševanju negativnih kvalitete in introvertirane energije.

Prijave in dodatne informacije na 041 289 632, Jožica Ramšak

SEPTEMBER

DOPOLNILNA DEJAVNOST NA KMETIJI – PRILOŽNOST ZA DODATEN ZASLUŽEK: registracija osebnega dopolnilnega dela, dopolnilne dejavnosti na kmetiji ali s. p.

V mesecu septembru vas vabimo na delavnico, na kateri boste spoznali možnosti in priložnosti, ki jih ponuja samozaposlitev na področju kmetijstva. Kako začeti? Naučili se bomo, kako registrirati osebno dopolnilno delo, dopolnilno dejavnost na kmetiji ali s. p..

VSEBINA DELAVNICE

- kaj je primarna kmetijska dejavnost;
- kdaj je potrebna registracija dopolnilne dejavnosti na kmetiji; kaj se lahko opravlja kot dopolnilno dejavnost in postopek registracije;
- katera dela se lahko opravljajo kot osebno dopolnilno delo in postopek priglasitve ter vrednotnice;
- postopek registracije s. p.-ja;
- registracija obrata v primeru predelave živil;
- prednosti in slabosti posameznih oblik opravljanja dela;
- primeri iz prakse.

Delavnica je del aktivnosti operacije »Stare obrti za nove podjetniške priložnosti« in je sofinancirana iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Izvajalki: Tamara Urbančič in Zdenka Žakelj ●

SKRB ZA DUŠEVNO ZDRAVJE – ZDRAVSTVENO-VZGOJNI CENTER ILIRSKA BISTRICA

PODPORA V DUŠEVNI STISKI

Duševno zdravje je povezano s spodbujanjem dobrega počutja, preprečevanjem duševnih motenj in z zdravljenjem ter rehabilitacijo oseb z duševnimi motnjami. Najpogostejša duševna motnja v današnjem svetu je depresija. Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije v svetu trpi za depresijo kar 121 milijonov ljudi.

Depresija izrazito zmanjšuje kakovost življenja, pri posamezniku poslabšuje obstoječe kronične bolezni, povečuje verjetnost za pojav novih, obenem pa predstavlja enega najpomembnejših dejavnikov tveganja za samomorilno vedenje, zato je zelo pomembno, da jo prepoznamo in poiščemo strokovno pomoč, saj je njeno zdravljenje ob zgodnjem prepoznavanju zelo učinkovito.

Ključna značilnost depresije je dalj časa trajajoče depresivno razpoloženje (žalost, potrtost ali razdražljivost) in/ali brezvoljnost oz. izguba zadovoljstva ob aktivnostih, ki jih je posameznik prej

rad počel. Poleg tega so lahko prisotne tudi spremembe oz. motnje teka (neješčnost ali pretirana ješčnost), spanja (nespečnost ali stalna želja po spanju), psihomotorični nemir ali upočasnenost, utrujenost ali upad energije, občutki ničvrednosti ali pretirani/neustrežni občutki krivde, težave z zbranostjo ali razmišljanjem ter razmišljanje o smrti ali samomoru.

Depresijo doživljamo kot fizično težak občutek, kot da se iztisne življenje iz nas. Pogosto ljudje mislimo, da gre za globoko žalost, vendar sta pri depresiji bolj izraziti otopelost in pomanjkanje čustev. Osebi je težko, ker ne zmore dobro delovati v svetu, v odnosih z družino, na delovnem mestu ... Lahko doživlja, da ne uresničuje svoje vloge/naloge v življenju. Pogosto doživlja, kot da ima oteženo/prekinjeno povezavo s svetom (drugimi).

Vabimo vas, da se v primeru, da pri sebi ali vaših svojcih/partnerjih opazate opisane težave, obrnete na nas in se pogovorite o možnostih individualnih pogovorov ali vključevanja v delavnice na temo podpore pri spoprijemanju z depresijo.

Kontaktirate nas lahko vsak četrtek med 12.00 in 16.00 na tel. štev.: 05 711 21 55 ali se osebno zglošite v prostorih ZVC Ilirska Bistrica, Župančičeva ulica 5.

Na razpolago smo vam tudi preko e-pošte, in sicer nam pišite na: tamara.povh@zdib.si.

Telefoni za pomoč v stiski:

- zaupna telefona Samarijan in Sopotnik: **116 123**,
- klic v duševni stiski: **01 520 99 00**,
- SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja: **080 11 55**,
- TOM telefon za otroke in mladostnike: **116 111**.

Individualna pomoč:

- Slovenska krovna zveza za psihoterapijo: www.skzp.org,
- Združenje psihoterapevtov Slovenije: www.zps.ordinacija.net,
- Mreža psiholoških svetovalnic – brezplačna strokovna psihološka pomoč: **031 704 707** ali info@posvet.org.

Vir:

- <http://www.nijz.si/sl/depresija-0> ●

Priprava:

Tamara Povh, univ. dipl. psih

ODSOTNOSTI ZDRAVNIKOV V POLETNIH MESECIH V ZD ILIRSKA BISTRICA

MESEC JULIJ

Andreja Vinšek Grilj dr. med., spec. druž. med.

1. 7. 2019–12. 7. 2019

Dekleva Barbara dr. med., spec. druž. med.

3. 7. 2019–12. 7. 2019

Lovrić Kiselić Sonja dr. med., spec. druž. med.

8. 7. 2019–26. 7. 2019

Pejković Marija dr. med., spec. druž. med.

29. 7. 2019–31. 7. 2019

Taučer Mičetić Jasna dr. med., spec. druž. med.

13. 7. 2019–31. 7. 2019

Štemberger Anja dr. med., spec. druž. med.

8. 7. 2019–26. 7. 2019

Matko Špela dr. med.

1. 7. 2019–7. 7. 2019

Kauzlarić Ivan dr. med., spec. ped. in šolske med.

8. 7. 2019–19. 7. 2019

MESEC AVGUST

Andreja Vinšek Grilj dr. med., spec. druž. med.

12. 8. 2019–25. 8. 2019

Dekleva Barbara dr. med., spec. druž. med.

19. 8. 2019–27. 8. 2019

Lovrić Kiselić Sonja dr. med., spec. druž. med.

28. 8. 2019–30. 8. 2019

Taučer Mičetić Jasna dr. med., spec. druž. med.

1. 8. 2019–4. 8. 2019

Pejković Marija dr. med., spec. druž. med.

1. 8. 2019–16. 8. 2019

Štemberger Anja dr. med., spec. druž. med.

12. 8. 2019–16. 8. 2019

Tomić Sunčana Marija dr. med., spec. druž. med.

2. 8. 2019–16. 8. 2019

Matko Špela dr. med.

8. 8. 2019–11. 8. 2019

Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na Informacijski točki v ZD Ilirska Bistrica, Spremembe urnikov in odsotnosti so objavljene tudi na naši spletni strani www.zdib.si. ●

RUBRIKA Z NASVETI O GIBALNEM RAZVOJU DOJENČKOV

Igra v naročju: položaj je primeren že od prvih dni po prihodu novorojenčka na svet in med njegovimi prvimi meseci. Usedemo se na tla, rahlo pokrčimo svoja kolena (s hrbtom se lahko naslonimo na zid/oporo) in dojenčka položimo v naročje tako, da so njegove nogice na našem prsnem košu, glava pa počiva na naših kolenih. Višino naših pokrčenih nog prilagajamo. Ta položaj preprečuje dojenčku, da bi se iztegoval nazaj, pomaga mu najti sredino, hkrati pa tudi roke lažje prenese v sredinski položaj. V tem položaju se lahko z igro naših nog (izmenično eno iztegnemo, drugo pustimo pokrčeno) poigramo in dojenčku ponudimo izkušnjo prenosa teže na en in drugi bok, razvoj ravnotežja ... Uporabimo lahko zanimivo igračko, s katero ga animiramo, da jo pogleda, ji s pogledom sledi, se jo poskuša dotakniti, jo prijeti in nesti v usta. V tem položaju lahko vzpostavimo dober očesni kontakt, ker je dojenček dovolj bli-

zu nas, hkrati pa lahko ta položaj izkoristimo tudi za rahlo masažo, s katero spodbudimo prekrvavitev okončin in občutenje ter zavedanje samega sebe. ●

Svetuje Tjaša Pecman Poles (Terapevtski dotik Tjaša), dipl. delovna terapevtka, razvojno nevrološke obravnave.

POLETNICE IN ZELENİ OBLAKI

Na povabilo Literarnega društva Ilirska Bistrica smo v petek, 7. junija, v letnem atriju Doma na Vidmu gostili člane »Literarnega društva Zeleni oblaki iz Logatca«. »Poletnice«, ki že vrsto let spletajo besede z glasbo, so tokrat predstavile pesnici Vando Lavrič in Branko Novak, povezovalca večera Branka Simšiča in kitarista Maria Kurtjaka.

Večer je bil napolnjen z magičnostjo verzov in zvokov kitare, ki so se uglasili na štiri elemente, zrak, vodo, ogenj in zemljo. Mario Kurtjak, nadarjen glasbenik, ki je bil že šestnajstleten sprejet na Akademijo za glasbo v Ljubljani, je izbral pet kompozicij, med njimi sta bili dve avtorski, in se izkazal s svojo suvereno glasbeno interpretacijo. Branka Novak, sicer vodja programov na *Zvezi Glasbene mladine Slovenije*, nas je očarala z mnogimi verzi, ki so nam govorili o »preprostih rečeh«, kot so »skodelica kave v mehki jutraj«, »obale neskončnosti, kjer se meša divji *accelerando* črnih plesalk« in o klicu, ki sporoča, naj »v smetnjake položimo skrbi in rezerviramo prvi vlak v poletje.« Vando Lavrič, ki

smo jo v naši sredi pozdravili že pred leti, poznamo kot vsestransko kulturno ustvarjalko, pisateljico humorističnih zgodb in tankočutno pesnico, ki po-

zna »zaobljene noči«, postoji »ob eni izmed nevidnih cest« in z metaforo »prekleti nič« izrazi občutje tragične praznine.

Zgodnja večerna ura je prekipevala od junijske svetlobe in za ta čas nenavadne vročine, ki se je kasneje umaknila hladu, tako da je bil naslov prireditve *Pomlad podaja roko poletju* zelo na mestu. Zbrani Bistričani smo bili hvaležni članom Literarnega društva Zeleni oblaki za poetičen večer, s katerim so nas popeljali v poletni kulturni utrip. ●

*Teja Logar Morano in
Helena Pirih Rosa*

»SKRIVNOSTNE KRAJINE« V PAVLOVČEVI GALERIJ

Domača galerija je v juniju gostila umetnico svetovnega slovesa Tamaro Burmicky, ki je obiskovalce navdušila s široko barvno paletto čudovite narave.

»Njene slike so povsem osebni vstop v naravo, so njeno intimno čutenje stvarstva, njegove lepote, veličine in dovršenosti. Čeprav slika naravo posameznih okolij in v podobe vključuje tudi segmente topografsko določljive krajine, pa skozi prizore odpira predvsem prostor svoje duše. O tem pričajo barve in svetlobe, ki so temeljne akterke vzdušja v njenih zgodbah,« je avtoričino ustvarjalno delo ocenila likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn.

»Tamara Burmicky - Taya se je pri desetih letih s starši preselila iz Maribora v Venezuelo. Kmalu po prihodu v Caracas se je začela učiti risanja in slikanja pod mentorstvom Mihaila Mihajloviča Hrisogonova. Leto dni se je jezikovno izpopolnjevala v švicarski Lozani, potem pa nadaljevala s študijem arhitekture na univerzi v Caraca-

su. Ko so omenjeno univerzo zaradi političnih nemirov zaprli, je prišla v Ljubljano, kjer je leta 1970 diplomirala pri prof. Edu Ravnikarju. Po zaključenem podiplomskem študiju urbanizma na Inštitutu za politične znanosti v Parizu je dve leti delala v pariški prestolnici, potem pa je dve leti delovala kot asistentka na Fakulteti za arhitekturo Avila v Caracasu. Sledilo je delo na področju industrijskega oblikovanja, nato pa se je znova prepustila študiju risanja in slikanja na umetniški akademiji Cristobal Rojas v Caracasu. Med bivanjem v Maleziji se je posvetila študiju kitajskega tradicionalnega in sodobnega slikarstva, leta 1996 pa se je vrnila v Slovenijo, kjer ustvarja še danes,« je slikarkino pestro življenjsko pot orisal njen dober prijatelj in častni občan Občine Ilirska Bistrica dr. Anton Prosen.

Uprizorjene zgodbe odražajo njen svetovljanski duh in zaobjemajo preplet različnih naravnih lepote, s poudarkom na lokalnih in nacionalnih simbolih, saj svoje domoljubje izraža tudi z upodobitvami Triglava, Krasa in Snežnika. Blizu so ji olje in akril, ustvarja pa na platnu in riževem papirju. Pri svojem delu se zgleduje po zahodnih in orientalskih tehnikah, poslučuje pa se tudi materialov, kot so zlati in srebrni listki ter marmorni prah.

»Rada in veliko slikam krajino. Po prihodu v Slovenijo me je ta krajina izredno navdušila, vendar sem se še nekaj časa v svojih delih vračala nazaj v Venezuelo,« je o svojih razstavljenih delih dejala avtorica, katere razpetost med tremi celinami je v njej pustila globoke sledi.

Preplet tradicionalnih likovnih vrednot Južne Amerike, Evrope in Azije je prevzel tudi obiskovalce bistrške galerije, ki so si z velikim zanimanjem ogledali tokratno razstavo. Navzoči so bili zelo ponosni, da je avtorica, ki je že razstavljala v Caracasu, na Dunaju, v Madridu, Kuala Lumpurju in številnih drugih mestih, za predstavitev svojega umetniškega opusa izbrala tudi Pavlovčevo galerijo.

Program na otvoritvi razstave, ki se je odvijala 7. junija, je povezoval umetniški vodja Pavlovčeve galerije Rajko Kranjec, za glasbeno kuliso pa so poskrbeli odlični Vasovalci. ●

LIKOVNO DRUŠTVO FRANCETA PAVLOVCA RAZSTAVLJA V GOSTILNI S PRENOČIŠČI POTOK

Likovno društvo Franceta Pavlovca iz Ilirske Bistrice je za leto 2019 pripravilo bogat in pester program.

Že takoj na začetku leta je ljubiteljem likovne umetnosti popestrilo dogajanje z likovnim projektom *Pust je pršu*. V pustnem času so imeli v Pavlovčevi galeriji razstavo pustnih likov na Bistriškem in s tem podprli tradicionalno pustno prireditev v Ilirski Bistrici.

V tednu ljubiteljske kulturne dejavnosti je društvo v Ilirski Bistrici že četrto leto zapored izvedlo atelje na prostem. Tako je tudi letos v petek, 17. maja, od 14. ure naprej v Kindlerjevem parku v Ilirski Bistrici potekal atelje na prostem. Poleg članov društva so ustvarjali tudi likovno nadarjeni učenci z Osnovne šole Antona Žnideršiča s svojimi mentoricami. Z ateljejem na prostem je *Likovno društvo Franceta Pavlovca* želelo predstaviti delo slikarjev in aktivnosti društva, vzpodbuditi medgeneracijsko sodelovanje in istočasno promovirati hortikulture lepote mesta Ilirska Bistrica. Sledila je razstava del v Osnovni šoli Antona Žnideršiča.

Istega dne, 17. maja, je ob 11. uri potekala otvoritev pregledne razstave likovnih del članov *Likovnega društva Franceta Pavlovca* v Gostilni s prenočišči Potok, kjer bodo slike na ogled vse do 17. oktobra.

Gostilna s prenočišči Potok je tudi sicer zelo naklonjena slikarjem. Že 15 let zapored so glavni sponzorji, pri njih pa se odvija tudi vsakoletna likovna kolonija *Slikarska muza Bistrica*,

ce, ki jo vodi slikarka Zdenka Vinšek, po rodu iz Ilirske Bistrice. Udeleženci kolonije so slikarji iz cele Slovenije; slike, nastale na koloniji, pa so vsako leto nekaj mesecev po zaključku kolonije razstavljene v Gostilni s prenočišči Potok. Vse do naslednje kolonije slikarji tukaj razstavljajo tudi ostale slike.

Letošnje leto je za naše društvo prav posebno, saj smo že na začetku leta dobili ponudbo Gostilne s prenočišči Potok za pregledno razstavo likovnih del v zgoraj navedenem terminu. Z veseljem smo sprejeli ponudbo gospe Eme Deželak, ki se ji zahvaljujemo za sodelovanje. Ljubitelji likovne umetnosti in vsi ostali ste vljudno vabljeni na ogled razstavljenih del. Konec junija bo društvo organiziralo že 12. *Likovno kolonijo* in do konca leta načrtuje še nekaj tematskih likovnih delavnic in razstav. ●

*Za Likovno društvo Franceta Pavlovca
Neva Macarol*

Letos z vami

NOCTIFERIA & HLADNO PIVO & KBO

PRESENTS

*the right stuff
part 4*

Ilirska Bistrica, Slovenija

30., 31. avgust, in 1. september 2019

PANORAMSKA VOŽNJA (SO, 16.00)

FREE ENTRY FOR BIKERS

FREE CAMPING

FOOD & DRINK

ROCK & ROLL

BIKERS GAMES

STRIPTease

DIVAČA (30 km)
NOVA GORICA
SEŽANA
ITALIA

KOZINA (30 km)
KOPER
PULA
ITALIA

POSTOJNA (30 km)
LJUBLJANA
MARIBOR
AUSTRIA

RIJEKA
OPATIJA (30 km)
SPLIT
PULA
CROATIA

ILIRSKA BISTRICA

JEZIKOVNI NASVETI

Morje, sonce in pisanje razglednic

Gotovo se strinjate, da imajo razglednice, poslane po pošti, večjo vrednost kot SMS sporočila – verjetno zato, ker od pošiljatelja zahtevajo več truda, časa in jezikovnih spretnosti. Da vam razglednice ne bi pokvarile naslednjega dopusta, ponujam nekaj praktičnih nasvetov za njihovo pisanje.

Pazite že pri vpisovanju osebnih podatkov! Ko vpisujete podatke prejemnika, najprej preverite število vrstic, ki jih imate na voljo. Krajšavi p. n. (prejme naj) se lahko izognete, saj ni več v navadi.

Pazljivo tudi pri pisanju naslovov – zlasti večbesednih imen krajev. Ne pozabite pisati vseh besed z veliko začetnico, razen naslednjih neprvih besed: *mesto, vas, selo, trg in naselje: Novo mesto (toda Slovenj Gradec), Boga vas (toda Zidani Most), Račje selo (toda Škofja Loka)*. Če se nikakor ne morete spomniti pravila, so vaša rešilna bilka VELIKE TISKANE ČRKE.

Pošta Slovenije za naslavljanje pošilk v tujino omenja dve različici zapisa držav – zapis v angleščini in izvorni zapis države (SWITZERLAND/SCHWEIZ, SLOVENIA/SLOVENIJA). Priporočljivo je, da naslovno državo označimo tudi z mednarodno kratico (npr. za Švico – CH, za Italijo – IT). Mednarodne kratice so na voljo na vseh poštah in spletu.

Franco Nicoletti
Europa Viale Piano
IT-60100 Ancona
ITALY

V notranjem in mednarodnem prometu pošiljke naslavljam v latinici. Če pošiljate pismo na Kitajsko, naslova raje ne napišite v pismenkah. Če pa že, dodajte še zapis v latinici.

V desni zgornji kot napišemo kraj, iz katerega razglednico pošiljamo, in datum: *Mali Lošinj, 3. 7. 2019 ali Mali Lošinj, 3. julij 2019*.

Večina dopustnikov rada prične s klasičnim: *Prejmite lepe pozdrave iz/z/s + ime kraja*. O rabi predlogov iz/z/s za krajevna imena sem že pisala, pa malo osvežimo svoje znanje.

v – iz → *Ste v Dubrovniku. Pozdrave pošiljate iz Dubrovnika.*
na – s/z → *Ste na Rabu. Pozdrave pošiljate z Raba.*

Tudi če se je pisatelj v vas končno prebudil in kar ne morete končati z opisovanjem svojih dogodivščin, na koncu kljub temu pustite dovolj prostora za končni pozdrav in podpis. V rabi so naslednji zapisi: *Lep pozdrav/Lp/LP*.

Krajšave še niso normirane, a so zaradi svoje kratkosti in jedrnatosti kljub temu stalnica današnjega (zlasti) elektronskega sporazumevanja. Zapisovanje vejice za pozdravom je postalo navada, a je Slovenski pravopis ne predvideva.

Torej: *Z lepimi pozdravi*
Tamara

Vaša vprašanja in komentarje sprejemam na trojc3@gmail.com. ●

Tamara Rojc, prof. slov.

25. GHD PETROL ILIRSKA BISTRICA

www.as2005.eu www.ghd-ilirskobistrice.com

1. julij - 30. avgust

Avtobus bo iz avtobusnega postajališča pri Domu na Vidmu odpeljal **vsak delovni dan ob 8.00**, iz Moščeničke Drape pa se bo **vračal ob 17.30**.

Cene vozovnic (z DDV-jem), ki jih subvencionira Občina Ilirska Bistrica, so sledeče:

- otroci do 10 let: brezplačno,
- otroci nad 10 let do vključno 16 let, dijaki in študenti do 27. leta starosti ter upokojenci in brezposelni: 6,00 €
- odrasli: 10,00 €

- dijaki in študentje, ki so člani Kluba študentov Ilirska Bistrica: 3,00 € (velja ob predložitvi VELJAVNE Klibove članke izkaznice - potrjene za leto 2018/19)

Vozovnice lahko kupite v prostorih TIC-a (Doma na Vidmu) pol ure pred odhodom.

Minimalno število potnikov za jutranji odhod počitniškega avtobusa je 10 potnikov. Maksimalno število potnikov za jutranji odhod ni opredeljeno.

PRESNA PITA AVOKADO IN LIMETA

Klasika v svetu zdravih presnih sladici. V tej sočni presni piti najdemo popoln preplet sladkobe agavinega sirupa in svežine limet, kremna tekstura avokada v kombinaciji z indijskimi oreščki pa doda piko na i. Hitro narejen desert, odličen za zaključek poletnega kosila.

SESTAVINE (za pito premera 20 cm)

Podlaga

100 g sončničnih semen
100 g ovsenih kosmičev
100 g bučnih semen
200 g razkoščenih suhih datljev
ščepec soli

Okras

bučna semena
nastrgana lupina limete

PRIPRAVA

Sestavine za podlago zmešajte v multi-praktiku. Začnite s sončničnimi semeni, bučnimi semeni in ovsenimi kosmiči. Vztrajajte, dokler ne dobite fine moke. Dodajte sol in datlje ter nadaljujte, dokler ne dobite mase, ki se začne sprijemati v kepo. Po potrebi dodajte malo vode. Dodajajte jo počasi, po žlicah. Dobljeno maso enakomerno razporedite po dnu modela za pite.

Sestavine za kremo zmešajte v Vitamixu ali drugem zmogljivem mešalniku, dokler ne dobite gladke kreme.

Pito pred serviranjem za nekaj ur postavite v hladilnik. Če se vam zelo mudi, jo postavite v zamrzovalnik.

Večina pozna okus bučnih semen, vendar ni seznanjena s pozitivnimi lastnostmi, ki jih prinaša redno uživanje tega

čudeža narave. S teksturo, primerno za samostojno grizljanje, in blagim edinstvenim okusom so odlični vir mangana, triptofana, magnezija, fosforja, bakra, cinka in železa. Med drugim prispevajo k mirnemu spancu, pomagajo v boju z depresijo, skrbijo za krepitev imunskega sistema in pomagajo preprečevati osteoporozo. ●

Ivan Zatkovič
www.presnetorte.com

Krema

150 g indijskih oreščkov (namočenih vsaj 4 ure)
2 avokada
1 žlica agavinega sirupa
25 g kokosove maščobe
sok 2 limet
250 ml vode
ščepec soli

PREDSTAVITEV KNJIGE »PONOSNI NASE«

Drago Božac je v bistriški knjižnici predstavil svojo knjigo »Ponosni nase«, ki je posvečena razvoju Teritorialne obrambe in njenemu prispevku pri osamosvajanju Slovenije na Krasu in v Brkinih. Pogovor z njim je vodil zgodovinar – kustos Ivan Simčič, predsednik Društva za krajevno zgodovino in kulturo Ilirska Bistrica.

Simčič je najprej predstavil avtorja Draga Božaca, ki se je z Ilirsko Bistrico prvič srečal v letu 1972, ko je kot pripadnik JLA prišel na stažiranje iz Bileče v Ilirsko Bistrico. Tudi pozneje je večji del svojega življenja nosil vojaško uniformo. Leta 1978 se je profesionalno zaposlil v Teritorialni obrambi v Sežani in v prelomnih letih slovenske osamosvojitve leta 1990 prevzel poveljevanje 45. Obm. ŠTO Sežana. Po uspešno opravljeni osamosvojitveni vojni se je leta 1998 ponovno znašel v Ilirski Bistrici, tokrat kot poveljnik artilerijskega bataljona in pozneje še poveljnik brigade. Pozneje je deloval še v vojašnici Vipava

in vojašnici Vrhnika, kjer se je upokojil leta 2008. S svojo neutrudno energijo in voljo se je posvetil tudi svojemu domačemu okolju in bil med leti 2010 in 2014 župan Divače.

Knjiga *Ponosni nase* je zaradi vseh zgoraj navedenih nalog in nenazadnje še aktivnosti v pokoju morala nekoliko počakati oz. dozoreti, da jo je Drago izpilil do potankosti. Izšla je lani jeseni ob 50. letnici nastanka TO. Obsega dobrih 500 strani, v katerih avtor opisuje zgodovinska izhodišča za nastanek in razvoj TO v Sloveniji, del knjige pa namenja opisu sežanske občine z vidika vojaškega delovanja. Opisuje tudi razpad Jugoslavi-

je in nastanek projekta MSNZ (*Manevrska struktura narodne zaščite*), velik poudarek pa je na predosamosvojitvenih dogodkih in samem osamosvajanju Slovenije.

Na predstavitvi knjige je bil prisoten tudi domačin Josip Ljubič.

Božac se mu je zahvalil za sodelovanje pri knjigi in izpostavil njegovo vlogo leta 1971, ko je bil s soglasjem JLA in v navezi treh občin - Sežana, Postojna in Ilirska Bistrica postavljen za komandanta Južnoprimorskega odreda TO s sedežem v Ilirski Bistrici.

Knjiga je mladim rodovom lahko učbenik, da se seznani s prehojeno vojaško potjo pri nastajanju slovenske države in njene sedanjosti. Recenzent knjige dr. Boris Rutar je v zaključku napisal: »Verjamem, da bo knjiga našla svoje mesto v vsakem domu na Krasu in Brkinih in nas bo vedno znova opominjala na našo skupno skrb in dolžnost, da smo na Slovenskem mi gospodarji.«

V knjižnici je na koncu ponosno, kakor pravi naslov knjige *Ponosni nase*, odmevala pesem *Vstala Primorska* v izvedbi Veteranskega pevskega zbora iz Ilirske Bistrice. ●

Katarina Škrab

VABLJENI V KNJIŽNICO MAKSE SAMSA

Knjižnica Makse Samsa
Ilirska Bistrica

Vse naše bralce in ostale uporabnike vabimo, da se nam tudi to poletje pridružite pri poletnih projektih v Knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici.

Na oddelku za odrasle poteka projekt *Primorci beremo 2019*, bralna značka za odrasle - vabljeni k spoznavanju slovenskih avtorjev. Pri izposojevalnem pultu vas čakajo novosti z različnih strokovnih področij in leposlovja, pripravili pa smo tudi poseben izbor dopustniških lahkotnih knjig za lažjo izbiro, kaj brati na dopustu.

POLETNI URNIK (JULIJ, AVGUST)

PON., SRE., PET. 7.00–12.00 in
16.00–19.00

TOR., ČET. 7.00–15.00

SOB. zaprto

Dopolnili smo izbor e-knjig na BIBLOS-u, bralnik pa si lahko po novem izposodi tudi v naši knjižnici.

Mlade bralce nagovarjamo s počitniško bralno značko *Bralni črv*. Otroci morajo prebrati 5 knjig po lastnem izboru (primerno starosti), knjigo pa nato predstavijo na različne načine: z obnovo knjige (pisno ali ustno), z ilustracijo na temo prebrane knjige ali drugimi likovnimi izdelki. V septembru jih seveda čaka zaključna prireditev in nagrada.

Pripravili smo tudi dva počitniška tematska knjižna kviza in glasovanje za *Naj knjigo poletja*.

Na mladinskem oddelku ste vabljeni v *Igroteko*, kjer vas čaka pester izbor igrčk za najmlajše in veliko družabnih iger za vse generacije. Igrače si lahko tudi izposodite in si z njimi popestrite tople počitniške dni. Iz našega obsežnega in pestrega izbora *Filmoteke* si lahko za teden dni izposodite svojo najljubšo risanko ali film, prav tako pa ste otroci v času šolskih počitnic vabljeni na ogled mladinskega filma ali risanke na velikem platnu, ki si ga boste lahko izbrali po lastni želji. Pridite in uživajte kot v kinu!

Podrobnejše informacije o projektih dobite v knjižnici oz. na telefonski številki 71 44 188.

Želimo vam prijetno poletno branje in vas lepo vabimo v Knjižnico Makse Samsa! ●

OBISKOVALCI KNJIŽNICE SO SI LAHKO OGLEDALI KAR ŠTIRI RAZSTAVE

V maju in juniju so v Knjižnici Makse Samsa gostovale kar štiri razstave.

Na začetku se nam je s svojimi izdelki predstavila Erika Nabergoj iz Postojne z razstavo *Mandale z ljubeznijo*. Erika zase pravi, da ima rada abstraktno umetnost, barve, like. Dolgo časa se je spogledovala z mandalami, vendar ni nikoli našla dovolj časa zanje. Konec leta 2016 pa se je udeležila delavnice risanja mandal in od takrat jih z vsem srcem riše, barva, krasi – skratka uživa v tem. Mandale nastajajo v tehniki akrila na platno. Dolej je gostovala že v postojnski in pivški knjižnici, njene mandale pa so bile na ogled tudi v MC Ajdovščina in v logaški knjižnici.

Od 20. maja do 3. junija ste si lahko na panoramskih oknih časopisne čitalnice ogledali razstavo didaktičnih pripomočkov vzgojiteljic iz Vrtca Podgora Kuteževo. Izdelke, ki so jih vzgojiteljice naredile same, redno uporabljajo tudi pri svojem delu. Različni izdelki, kot so igre 3 v vrsto, Sadimo drevesa, Televizija,

Človek ne jezi se in številne druge ter raznovrstne lutke, so plod ustvarjalnosti, inovativnosti in domišljije vzgojiteljic. Z razstavo v vrtcu in nato še v Knjižnici Makse Samsa je želel kolektiv Vrtca Podgora Kuteževo predstaviti svoje izdelke in delo širši javnosti. Izdelki so iz različnih materialov – veliko jih je tudi iz odpadnih. Vzgojiteljice želijo s svojim zgledom pri otrocih vzbuditi skrb za okolje, motivirajo jih za ustvarjanje in sodelovanje pri nastajanju izvirnih novih igrac in zadovoljne so, ker otroci cenijo njihov trud, saj imajo do teh igrac drugačen odnos.

Konec maja smo imeli v knjižnici otvoritev tretje razstave z naslovom *Slovenska ladja v slovenski luki*, ki je bila na ogled do 13. junija. Z razstavo, ki jo je v Ilirsko Bistrico pripeljal kustos Ivan Simčič, so se v koprskem Pokrajinskem muzeju poklonili spominu na prvi privez ladje v koprskem pristanišču pred šestdesetimi

leti. 7. decembra 1958 je v koprsko luko priplula čezoceanika Gorica, domačega ladjarja Splošna plovba. Poleg slavnostnega dogodka priveza ladje Gorica sta bila na razstavi prikazana tudi postopek izbire lokacije in gradnja pristanišča, ki je od začetka do prvega priveza trajala manj kot poldrugo leto.

13. junija je v knjižničnih vitrinah dobila svoj prostor še četrta razstava *Drobci (z) naših gradišč*. Avtorica razstave Sabina Stambulić Pugelj je pripravila razstavo ob podpori Odbora za varstvo kulturne dediščine UNESCO biosfernega območja Kras in porečja Reke v sodelovanju s Knjižnico Makse Samsa in s finančno podporo JZ Parka Škocjanske jame. Razstavljene so bile arheološke najdbe iz prazgodovinskih naselbin iz okolice Ilirske Bistrice, ki so po končani razstavi prešle v Pokrajinski muzej Koper. Priložnostna razstava je primer dobre prakse sodelovanja med ljubiteljskim raziskovalcem in stroko. ●

Katarina Škrab

ZAKLJUČEK PRAVLJIČNIH URIC V KNJIŽNICI

V Knjižnici Makse Samsa Ilirska Bistrica smo v torek, 28. maja, uspešno zaključili še eno sezono pravljicnih uric.

Ure pravljic so oblika književne vzgoje, ki otroke skozi čarobni svet pravljic spozna s knjigo. Navaja jih na kasnejše branje, pomaga razvijati njihovo domišljijo in jim bogati besedni zaklad. Pomembno je, da otroke že v predšolskem obdobju navajamo na knjigo in tega se v naši knjižnici dobro zavedamo.

Pravljicne ure so potekale od oktobra do maja. Obiskovalo jih je 55 otrok.

Za zaključek pravljicnih uric smo naše poslušalce in njihove starše, ki so skozi celo sezono prizadevno obiskovali pravljicne ure, nagradili s prireditvijo.

Otroci iz Osnovne šole Jelšane pod mentorstvom učiteljice Romane Kompan so nam zaigrali igrice *Modra vrtnica*. Otroci so v ogledu igre zelo uživali in se zabavali.

V imenu celotnega kolektiva knjižnice se iskreno zahvaljujemo nastopajočim otrokom in njihovi mentorici, da so se prijazno odzvali našemu povabilu, vsem otrokom in njihovim staršem pa želimo čim več počitniškega oddiha in razvajanja.

Se vidimo jeseni! ●

Tamara Hrabar

Erasmus+

POSTALI SMO DEL DRUŽINE »ERASMUS+«

Na Osnovni šoli Rudija Mahniča - Brkinca Pregarje se pogumno podajamo na pot mednarodnega sodelovanja. Za prijavo na razpis »Erasmus+ 2019« smo se odločili iz dveh razlogov: smo majhna šola, ki deluje na ruralnem, geografsko oddaljenem območju, poleg tega pa smo zaznali tudi potrebo po posodobitvi metod dela in okrepljeni rabi IKT-orodij pri pouku.

Naša sredstva za delovanje so omejena, saj po številu učencev nismo med največjimi šolami. Mednarodno usmerjeni projekti, podprti s sredstvi EU, tako za nas pomenijo odlično priložnost za ohranjanje koraka s sodobnimi usmeritvami in družbenim razvojem. Veseli in ponosni smo, da bomo lahko tudi mi potrdili veljavnost slogana *Erasmus+*: »Bogati življenja, širi obzorja.«

V skladu s smernicami, ki jih je zastavilo vodstvo šole in jim bomo v naslednjih nekaj letih namenjali posebno pozornost, želimo okrepiti lastno usposobljenost za delo z IKT-orodji in digitalnimi vsebinami ter predvsem opremiti učence z znanjem, ki jim bo omogočilo učinkovito delovanje v globaliziranem svetu in enakopravno vključevanje v sodobno družbo.

Šola že od nekdaj deluje v tesni povezavi z lokalno skupnostjo, s tem projektom pa želimo vezi še dodatno utrditi in jih nadgraditi. S pridobljenim znanjem bomo izvedli dve dejavnosti, s katerima se bodo učenci naučili smotne rabe digitalnih orodij za povečanje (mednarodne) prepoznavnosti okolja, v katerem živijo.

S projektom želimo spodbuditi tudi vključevanje drugih članov vzgojiteljskega in učiteljskega zbora. Že med izvajanjem aktivnosti bomo skušali navezati čim več stikov, saj želimo v prihodnjih

letih znanje nadgrajevati z izobraževalnimi obiski strokovnih delavcev in tudi z mobilnostjo učencev.

Naše cilje lepo povzema naslov projekta, katerega izvajanje bo podprto s sredstvi EU - *InteraKTivni (InteraCTive)*: s pridobljenim znanjem s področja IKT želimo okrepiti interaktivnost učenja in poučevanja, interaktivnost v samem kolektivu, interaktivnost z lokalnim okoljem in interaktivnost v mednarodnem delovanju.

Projekt se izvaja od 1. 6. 2019 do 31. 5. 2020. Vse, kar se bo dogajalo v zvezi

CMEPIUS
Center RS za mobilnost
in evropske programe
izobraževanja in
usposabljanja

z njim, lahko spremljate na naši šolski spletni strani. Do vsebin lahko dostopate prek zavihka *Projekti* ali preprosto s klikom na logotip *Erasmus+*.

Na koncu bi se radi zahvalili Nacionalni agenciji za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja *Cmepius*. Njihova kakovostna izobraževanja in pripravljenost za pomoč glede vseh vprašanj, ki so se nam porajala med pisanjem prijavnice, so pomembno prispevala k uspešnosti naše prve prijave v mednarodne projekte – prijave, ki vsekakor ne bo zadnja. ●

*Projektna skupina
Erasmus+*

OŠ Rudija Mahniča - Brkinca Pregarje

KNJIŽNIČARKI NA OBISKU OB ZAKLJUČKU BRALNE ZNAČKE

Na Osnovni šoli Podgora Kuteževo smo v ponedeljek, 10. junija, z učenci od 1. do 4. razreda obeležili zaključek bralne značke. Letos se ponasamo s kar 25 prizadevnimi bralci razredne stopnje, ki so se uspešno prebili skozi vse knjižno gradivo, ki je bilo predpisano v tem šolskem letu.

Za nagrado za ves trud in uspešen zaključek bralne značke so si učenci ogle-

dali predstavo *Prijateljstvo*, ki sta jo uprizorili knjižničarki Vlasta in Tamara

iz Knjižnice Makse Samsa. Poučna in življenjska predstava govori o najboljših prijateljicah Piki in Urški, ki se spreta zaradi najdenega telefona. Piki je sprva všeč, da ima na tujem telefonu ogromno spletnih prijateljev, a kmalu ugotovi, da ni nobeden od njih tako dober kot Urška. Urška ji je namreč v nasprotju z njimi vedno blizu in pripravljena pomagati. Ob koncu približno polurne šaljive predstave prijateljici po svoji vesti telefon tudi vrnete.

Zavzetim bralcem čestitamo in komaj čakamo, da si septembra povemo, v katere knjige smo se zatopili med počitnicami. Hvala knjižničarkama za obisk in ves vložen trud! ●

Razredne učiteljice
OŠ Podgora Kuteževo

OBISK DRUŽINSKE TISKARNE

Pri predmetu »Tehnika in tehnologija« v 6. razredu smo obiskali družinsko tiskarno Simona Dolesa na Baču in podjetje Formis v Knežaku.

Za domačo nalogo je vsak oblikoval svoj plakat, ki smo ga nato poslali v tiskarno. Med vsemi smo izbrali enega, ki ga je nato pred nami dodatno oblikoval. Ob tem smo spoznali, da sama priprava in oblikovanje zahtevata veliko računalniškega znanja. Simon nam je pokazal, kako oblikuje različne plakate, vizitke, otipali smo različne vrste in gramature papirja ter videli, na kaj vse se lahko tiska – na skodelice, majice, platna, svinčnike, obeske ... Vsakemu je natisnil tudi trak z njegovim logom.

V podjetju Formis, ki ga vodi Sandi Bobek, smo spoznali, kako se lahko na CNC-stroju ustvarja različne izdelke iz lesa, blaga, plastike in papirja. Pred obiskom je vsak učenec skiciral svoj motiv za obesek. Sandi ga je računalniško obdelal in nato pred nami na CNC-stroju izdelal lesen obesek za ključke. Za spomin je vsakemu učencu izdelal še majhno leseno hišico. ●

Tanja Blažek

MEDGENERACIJSKO DRUŽENJE NA OŠ DRAGOTINA KETTEJA ILIRSKA BISTRICA – »RAPKO DAN«

Na OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica smo učitelji v oddelkih razširjenega programa (RaP) oz. nekdanjega podaljšanega bivanja pripravili dan odprtih vrat – dogodek, ki je združil otroke, njihove starše in stare starše. Kettejeva šola je namreč v letošnjem šolskem letu s sklepom Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport dobila priložnost, da spremeni način izvajanja dose-
danjega podaljšanega bivanja in ga obogati z različnimi vsebinami s področja gibanja, kulture, tradicije in z drugimi vsebinami iz življenja in dela šole.

V četrtek, 6. junija, je bilo po pouku na naših igriščih in v šolskem parku še bolj živahno kot običajno. Učitelji oddelkov razširjenega programa smo v okviru *Rapko dneva* otrokom ponudili različne dejavnosti, h katerim smo tokrat povabili tudi njihove starše in stare starše. Udeleženci so lahko slikali kratkočasni-
co velikanko, igrali med dvema ognje-

ma, si izdelali obroče za igro Metanje obročev in jo tudi odigrali, iskali skriti zaklad, se igrali stare družabne igre in spoznavali igro Molki. Dve dejavnosti so si učenci izbrali že vnaprej po svojih željah, zadnjo pa kar na mestu dogajanja, glede na to, kar jih je najbolj pritegnilo. Dogajanje je bilo prežeto s smehom in aktivnim sodelovanjem mlajših

in starejših, vsak pa je našel tudi trenutek za prijeten klepet ali samo pozdrav. Vsi smo zelo uživali in se že veselimo nadaljnjih druženj.

Naj se ob tej priložnosti zahvalimo vsem staršem in starim staršem, ki ste se v velikem številu odzvali na naše povabilo in tako otrokom in nam popestrili predpočitniške šolske dni. ●

Učitelji v oddelkih razširjenega programa na OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica

KŠIBOV POMLADNI FESTIVAL

Letošnja pomlad v Ilirski Bistrici je bila kot že nekaj let zapored obarvana s »Kšibovim pomladnim festivalom«. Aktivisti Kluba študentov Ilirska Bistrica smo pripravili sklop dogodkov, ki so se zvrstili od 1. do 31. maja.

Začeli smo z degustacijo koktajlov, ki je potekala v petek, 10. maja, v Parku Seventeen. Profesionalni barman nam je pripravil več kot 10 koktajlov – spoznavali smo njihove značilnosti, zgodovino in jih seveda tudi okušali. Dva dni po degustaciji (v nedeljo, 12. maja) smo načrtovali *Opoldanski koncert na vrhu Snežnika*, a smo ga zaradi slabega vremena prestavili na 9. junij. Tokrat nam je bilo vreme naklonjeno – izkoristili smo sončno nedeljo in se v pričakovano glasbenega presenečenja podali na

Snežnik. V koči smo uživali v enournem nastopu Matjaža Pereniča, ki je ob spremljavi kitare navdušil tamkajšnje pohodnike. V soboto, 18. maja, je v dvorani Sokolskega doma nastopil slovenski kantavtor Vlado Kreslin. Približno 200 obiskovalcev je prisluhnilo njegovim uspešnicam v akustični preobleki. Teden kasneje je sledil še zadnji dogodek Kšibovega pomladnega festivala, in sicer fotografska delavnica v organizaciji Marjana Kreblja (Studio Avenir).

V sklopu festivala je ves mesec maj potekala tudi dobrodela akcija *Skodelica sreče*. Po predlogu Centra za socialno delo Ilirska Bistrica smo zbirali sredstva za enostarševsko družino, v kateri je prisotna materialna stiska. Dobrodela kava so obiskovalci lahko spili v 12 ilirskobistriških gostilnah, delež vsake prodane kave pa smo darovali v dobrodelne namene.

Aktivisti bi se radi zahvalili vsem, ki so pripomogli k temu, da je bil festival uspešno izpeljan, in vsem obiskovalcem, ki so se udeležili naših dogodkov.

Kšibovci tudi poleti ne bomo počivali. V juliju in avgustu lahko naši člani izkoristijo popust pri kopalnem avtobusu na relaciji Ilirska Bistrica–Moščenicka Draga. V petek, 27. julija, bomo poskrbeli za varen prevoz na koncert Siddharte in Big Foot Mame (*Shod na Baču*), v petek, 16. avgusta, pa bomo že četrto leto zapored oživili »Plac«. Dogodek *Dobimo se na Placu* bo združil vse generacije. V popoldanskem času se boste lahko sprehodili med stojnicami in si ogledali delovanje številnih društev in posameznikov, poletni večer pa bomo zaključili ob dobri glasbi. Upamo, da se vidimo v čim večjem številu!

Poletje je tukaj in aktivisti vam želimo prijetne poletne dni, študentje pa dobro izkoristite zaslužene počitnice, da se boste lahko polni energije podali v novo študijsko leto! ●

Monika Derenčin,
Klub študentov Ilirska Bistrica

12. BISTRŠKI TEK IN 3. MILANJA TRAIL

Na »Bistrškem teku« nov rekord proge, na 31-kilometrski razdalji
»Milanja traila« nevšečnosti zaradi odtujenih oznak.

Letos je *Tekaško društvo Bistrc* ob pomoči drugih prostovoljcev, pri pripravi in izvedbi teka jih je sodelovalo okrog 65, finančne pomoči Občine Ilirska Bistrica in drugih donatorjev ter sponzorjev organiziralo že 12. *Bistrški tek* in 3. *Milanja trail*. Prireditve združuje dva pokala, *Primorski pokalni tek* ter *Notranjski tekaški pokal ebm-papst*. Tek se je udeležilo rekordno število tekačic in tekačev. Na treh razdaljah - 10, 17 in 31 km, jih je skupaj teklo 317 v članski in 85 v otroški in mladinski konkurenci. Poleg tekačev se je na Črnih Njivah zbralo veliko navijačev in spremljevalcev, za katere je bilo dobro poskrbljeno. Najmlajšim je bil na voljo poseben animacijski program, preizkusili pa so se lahko tudi v *Ciciteku*, razigranem in domiselnem tekaškem

poligonu, ki najmlajše popelje v svet športne igre.

Neokrnjena narava Volovje rebri, Velike Milanje in Kozleka ponuja pravo tekaško avanturo in hkrati neizmerno doživetje lepote kraških travnikov in svobode, ki jo prinaša gibanje na svežem planinskem zraku. Na 9,7 kilometrov dolgo razdaljo 12. *Bistrškega teka* se je podalo 40 tekačic in 85 tekačev. Na razgibani trasi pod slemenom Milanje,

z 216 metri skupnih vzponov, je bila najhitrejša veteranka Sergeja Lipušček (43.06). Med tekači je s progo najhitreje opravil Borut Albreht, ki je postavil nov rekord (36.26). 3. *Milanja traila* se je na 17-kilometrski razdalji udeležilo 59 tekačic in 53 tekačev, na zahtevnejšo, 31-kilometrsko traso, pa se je podalo 25 tekačic in 53 tekačev. V cilj 17-kilometrsko progo s 550 metri vzponov sta kot prvi družno pritekli Monja Drnovšek in Ana Radivo. Slavila je prva (1.42.05) s sekundo prednosti pred lanskoletno zmagovalko. Med moškimi je letos zmagal Simon Strnad (1.23.32). Na 31 km je zmagal Andi Mamič (2.56.39), med dekleti pa je bila na kraljevski razdalji najhitrejša Zorana Težak (3.29.46).

Zahvala gre lastnikom zemljišč in živali, ki se pasejo na pašnikih ob in na trasi tekmovalnih prog, ki razumejo pomen prireditve za kraj in občino, in s katerimi *Tekaško društvo Bistrc* odlično sodeluje,

tako da do sedaj ni prihajalo do nobenih konfliktov. Žal se je letos zgodilo, da je nekdo na širšem območju Kozleka pobral označevalne trakove in preusmeril smerokaze, ki smo jih uspeli še pravočasno urediti, nismo pa vedeli, da so odstranjene oznake na zelo kočljivem delu spusta z Golega vrha v smeri Ahca. To je organizatorju povzročilo veliko skrbi, saj so se tekači izgubljali, s tem pa sta bila ogrožena njihova varnost in zdravje. Razen manjše poškodbe se je k sreči vse

dobro izteklo. Kot organizatorji bi radi poznali vzgibe za to dejanje, da bi se lahko v prihodnje temu izognili.

Vse podrobnosti o teku, rezultate in fotogalerijo si lahko ogledate na www.tdbistric.org.in/ ali na www.milanjatrail.eu.

Vabljeni, da se nam drugo leto pridružite tudi vi in stečete v korak s prvinsko naravo! ●

*Gregor Kovačič,
Tekaško društvo Bistrica*

BISTRIŠKE KARATEISTKE EVROPSKE PODPRVAKINJE

Članice slovenske reprezentance v tradicionalnem karateju Rebeka Oblak, Anika in Natali Sedmak so v Romuniji osvojile odlično drugo mesto. Ekipno zmago sta dopolnili še dve bronasti kolajni sester Sedmak.

Kata team v sestavi Rebeka Oblak, Anika in Natali Sedmak je osvojil 2. mesto in naslov evropskih podprvakinj v kategoriji mlajše članice, Natali Sedmak je osvojila 3. mesto v kategoriji kata posamezno mlajše članice, Anika Sedmak pa prav tako 3. mesto v kategoriji kata posamezno mladinke.

Uspešne karateistke *KK Oldersi* so kot članice slovenske reprezentance v tradicionalnem karateju sodelovale na 34. *Evropskem prvenstvu v tradicionalnem karateju*, ki se je med 13. in 16. junijem

odvijalo v romunskem mestu Pitesti. Glede na to, da je na prvenstvu sodelo-

valo 235 tekmovalcev iz 15 držav, se je maloštevilna slovenska ekipa odrezala odlično, saj se je s tekmovalca vrnila s štirimi medaljami. Naša dekleta so osvojila kar tri odličja in tako presegla vsa pričakovanja.

Iskrene čestitke članicam in trenerjem! ●

KK Oldersi

ROKOMETAŠICE RK ILIRSKA BISTRICA NAVIJALE ZA NAŠEGA DENISA

V četrtek, 18. aprila, smo deklice iz našega roketnega kluba peljali v Koper na ogled moške tekme 1. roketne lige NLB med domačo ekipo RD Koper 2013 in RK Maribor Branik. Glavni namen obiska tekme je bil, da dekleta vidijo, kako izgleda prava prvenstvena tekma med dvema zelo dobrima ekipama, predvsem pa da izkažemo podporo našemu bivšemu igralcu Denisu Konjeviču, ki trenutno brani barve koprškega kluba.

Zaradi poznega termina in dejstva, da je bila tekma med tednom, si tekme žal niso ogledale vse roketnašice našega kluba, prisotne pa so bile z vidnim zelo zadovoljne in so ob zmagi Primorcev zelo uživale. Nestrpno so čakale, da v igro vstopi Denis, ki je prve roketne korake naredil prav v našem klubu. Skozi strokovno delo v našem klubu in s svojimi prikazanimi igrami je postal zanimiv, perspektiven igralec za več raz-

ličnih klubov. Kljub temu da je še mladinec, že redno igra za člansko moštvo Kopra, ki se bori za vrh lestvice. Trener RD Kopra Denisu ponuja kar veliko priložnosti za igro, kar kaže na to, da imajo v Kopru z njim dolgoročne načrte.

Po koncu tekme smo se z Denisom tudi družili in naredili spominsko fotografijo. Domov so se naše roketnašice vrnile z veliko veselja tako do igre kot tudi do nadaljnjega treniranja. Kdo ve,

mogoče pa bomo čez nekaj let tudi njih obiskovali na podobnih tekmah.

Zahvalili bi se radi upravi RD Koper za dobro sodelovanje in ker nam je omogočila ogled tekme, pa tudi našim klubskim sponzorjem, ki deklicam omogočajo brezplačno vadbo v našem klubu. To so: Tapetništvo I & I Jeličić, Gas Garage, d. o. o., in Grafična delavnica Bor. ●

Rokometni klub Ilirska Bistrica

ROKOMETAŠICE RK ILIRSKA BISTRICA NA RABU

Na povabilo naših dobrih prijateljev iz Rokometnega kluba Rab smo se v juniju udeležili turnirja v njihovi organizaciji.

V nedeljo, 2. junija, smo se zgodaj zjutraj odpravili na otok Rab novim dogodivščinam naproti. Pot je vključevala tudi vožnjo s trajektom, kar je bilo za dekleta še posebej zanimivo. Na turnirju so dekleta odigrala 4 tekme, in sicer proti RK Rab, RK Matulji, RK Drenak in RK Šibenik. Prikazale so izvrstno igro in veliko znanja, ki so ga pridobile v zelo kratkem času. Po prejemu zasluženih medalj je sledil še najzabavnejši del. Dekleta so kljub hladni vodi zelo pogumno skočila v morje. Po kopanju sta sledila še sprehod in zaslužena pica. Zvečer smo se dobre volje in polni lepih spominov srečno vrnili domov.

Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili staršem, ki so nam turnir tudi omogočili in bili glasni in zvesti navijači ter se zabavali skupaj z nami. Radi bi se zahvalili tudi sponzorjem, ki so omogočili brezplačno vadbo za dekleta, in s katerimi se nadejamo uspešnega sodelovanja tudi v prihodnje. To so: Tapetništvo I & I, Gas garage, d. o. o., in prevozi Coachtours. ●

Rokometni klub Ilirska Bistrica

KOLEDAR DOGODKOV V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

5. julij ob 19.00	Otvoritev fotografske razstave Sergeja Saše Merkandela: Znam-Zmorem, Pavlovčeva galerija
12. julij ob 20.00	Oto Pestner, grad Prem
27. julij od 9.00 do 17.00	Črne njive trail Shuttle (vstopnice na voljo v Tic Ilirska Bistrica)
27. julij	Siddharta in Big Foot Mama, Bač
27. julij	Modrijani, Jasen
cel avgust	Poletna košarka s KK Plama-pur, Park Nade Žagar
2. avgust ob 19.00	Odprtje likovne razstave Mie Paller: Homonimi, Pavlovčeva galerija
3. avgust ob 20.00	Neisha, grad Prem
10. avgust	Ansambel Biseri, Knežak
10. avgust	Luka Basi, Pregarje
16. avgust ob 17.00	Dobimo se na Placu, Titov trg (v primeru dežja dogodek odpade)
16. avgust ob 17.00	Košarkarski turnir 3 x 3 Tomex 2019, Titov trg
20., 21. in 22. avgust od 10.00 do 12.00	Brezplačne poletne likovne delavnice z umetnico Andrejo Kranjec, Pavlovčeva galerija
24. avgust od 9.00 do 17.00	Črne njive trail Shuttle (vstopnice na voljo v Tic Ilirska Bistrica)
29. avgust od 8.00 do 12.00	Kulturne počitnice na Zelenem Krasu, grad Prem (tina.poljsak@notranjski-muzej.si ali 041313179)
30., 31. avgust in 1. september	25. Gorsko-hitrostne dirke, Petrol Ilirska Bistrica
30., 31. avgust in 1. september	Noctifieria, Hladno pivo in KBO, Vrbica

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.*

ZAHVALA

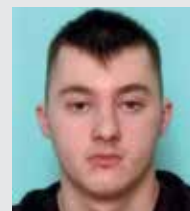
DANIJEL BEVČIČ
(24. 5. 1942–28. 5. 2019)

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in vsem, ki ste kakor koli pomagali in ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Za vedno bo ostal v naših srcih.

**Žalujoci: žena Marica, hči Helena, sinova Klavdijo
in Janko z družinami**

Dolnji Zemon

*Ni res, da si odšel,
nikoli ne boš!
Ujet v naša srca
z najlepšimi spomini,
boš vsak naš korak
spremljal v tišini.*

ZAHVALA

Nepričakovano nas je zapustil sin, brat, vnuk, nečak
in bratranec

MATEJ PRIMC
(22. 6. 2000–4. 6. 2019)

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste bili z nami v težkih trenutkih in ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Njegovi najdražji

NAGRADNA KRIŽANKA BISTRIŠKIH ODMEVOV

MANJŠE RAZSTRELIVO, S KATERIM SE POVZROČI EKSPLOZIJA GLAVNEGA NABOJA						ŠPANSKO ŽENSKO IME	ZAREZA, ŠPRANJA	ANNIE LENNOX	PRODA-JALEC BLAGA NA VATLE	PUSTO-LOVŠČINA	SPOJ ROKE S TRUPOM
IZDELO-VALEC IN PRODA-JALEC DIŠAV											
DRŽAVA ZNOTRAJ VEČJE DRŽAVE											
KATRAN								MARIBOR. TOVARNA			
GIZDALIN								MOČNA, KRČEVITA JEZA			
							POLDRAG KAMEN				
							STOLP ZA ŽITO				ZVIŠAN TON D
AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	TEŽKA KOVINA (Cr)	POSEBEN MANJŠI PROSTOR V TEATRU	ANTON ČEHOV	PETER MANKOČ		PLIN		NAPOR, MUJA			
				JADRAN-SKI OTOK				PLAČILNA NESPOSOB-NOST			
PIANO						VISOK GORSKI VRH				RAFKO IRGOLIČ	
										VELIK TREBUH	
ROČKA						LOLEK, LIPE			PODE-ŽELSKO NASELJE		
						ZNAMKA BOBNOV			BARVA KART		
OTON ŽUPANČIČ			PENEČE SE VINO OPORNI, PODPORNI PREDMET			DEŠČICA S KOLEŠČKI				VZIDANA PEČ Z ODPRTIM KURIŠČEM	PEVKA HORVAT
						ŽIVCI					
KITAJSKI DRŽAVNIK ZEDONG				ZDRAVILNA TRAVNIŠKA RASTLINA			SIAMSKA MAČKA				
				RENE LACOSTE			14. ČRKA GRŠKE ABECEDE				
POMOČ: AKAN ENDEM GIGRL TAMA	IZDELO-VALEC ŠČETK	DRUŽINSKO IME					LEVSTIKOV JUNAK (MARTIN)				
		SAMOKOL-NICA					PLOSK UDAREC				
GOJENJE IN NABIRANJE ŠKOLJK										MIGUEL INDURAIN	
										TEŽKA KOVINA (Ni)	
MIK, PRI-VLAČNOST			ADAM OPEL			PEVEC RESNIK			HOKEJSKI SELEKTOR ŽUPANČIČ		
			NIVO, STOPNJA			ENDEMIT			KOŠČEK SUKANCA		
DRŽAVNA BLAGAJNA				NAŠA RADIJ-KA (LADA)			SLOVNIČNO ŠTEVILO				
				NEMŠKI GOLMAN (OLIVER)			OSJE GNEZDO				
TOM JONES		AFRIŠKA PLEMENSKA SKUPINA				KLIN NA OSI KOLESA				NEKDANJI MONGOLSKI VLADAR	PESNICA ŠKERL
		CIGARETNI OGOREK				IRSKA REPUBLIK. ARMADA					
GORA V KAMNIŠKIH ALPAH (2540 M)					ZABAVIŠČE MLADIH, DISKO						
					THOMAS ENQVIST						
NAJVEČJI ITALIJANSKI PESNIK (DANTE)							FOND				
VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI				RAVNO-DUŠNOST, BREZBRIŽ-NOST			SKRIVNOST				

Geslo nagradne križanke pošljite na naslov: **Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica** s pripisom »Nagradna križanka«, **najkasneje do 24. avgusta 2019.**

Gostilna in picerija Mrak Mikoza poklanja 3 nagrade:

1. nagrada: družinska pica Park | 2. nagrada: malica za dve osebi | 3. nagrada: srednja pica Park

Geslo prejšnje križanke: »**Bistrški burger**«. Izžrebali smo tri nagrajence:

1. BISTRŠKI BURGER ZA DVE OSEBI IN PIJAČO PO IZBIRI prejme **NEVENKA LOGAR**, Ulica 7. maja 14, 6250 Ilirska Bistrica,
2. MALI BISTRŠKI BURGER ZA DVE OSEBI IN PIJAČO PO IZBIRI prejme **VALERIJA TOMŠIČ FATUR**, Zagorje 122, 6257 Pivka,
3. AMERIŠKI HOT DOG ZA DVE OSEBI IN PIJAČO PO IZBIRI prejme **MARTINA ROLIH**, Zarečje 4, 6250 Ilirska Bistrica.